POŠTARINA U GOTOVU

Obitelj

12. Svibnja
1935

Broj 19.

Kršćanska umjetnost u Japanu

OBJED — Naslikala Kimiko Koseki

BOLESNA PRIJATELJICA SLIKARIČINA — Naslikala Koseki

SANJKANJE — Naslikala Kimiko Koseki

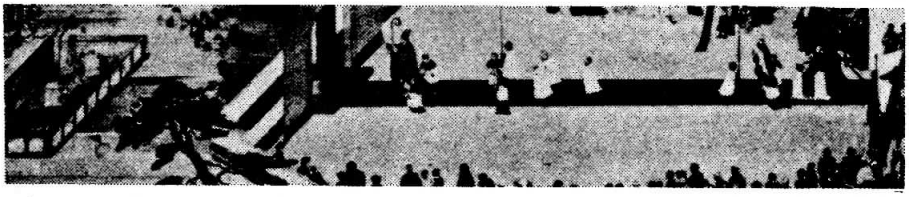

POSVETA CRKVE U KITAMIJU — Naslikao Ryuzo Hasegawa

Desno: NA IZLETU — Naslikao Ryuzo Hasegawa

Slika na naslovnoj stranici:

Majka i dijete — Naslikao Vl Milosavljević

27561

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 12. SVIBNJA 1935

KRŠĆANSKA UMJETNOST U JAPANU

Ne će li vam čudno biti, kad evo budete čuli, kako daleki poganski Japan ima već cijelu skupinu katoličkih likovnih umjetnika, od kojih je njih četrdeset pred neko vrijeme priredilo svoju prvu izložbu? Zvuči to malo kao i nevjerojatno, a ipak je prava istina. Katolicizam lijepo napreduje u toj budističkoj zemlji, osvaja korak po korak na terenu i stječe sve veći ugled u japanskom javnom životu. Sve više intelektualaca priklanja se kršćanstvu, pa eto i povelikog broja umjetnika, koji kao katolici stvaraju japansku kršćansku umjetnost. O nekima od njih neka ovdje bude nešto rečeno uz slike, kojima ih evo predstavljamo našim čitaocima.

Najistaknutiji među tim japanskim katoličkim slikarima jest Ryuzo (Luka) Hasegava. On je svoju umjetnost učio na klasičnom tlu evropskog slikarstva, u Italiji, gdje se mnogo zanosio divnom umjetnošću Fra Angelica i Raffaela. Vrativši se u domovinu prilagodio je svoju u Evropi stečenu slikarsku tehniku starom japanskom stilu, pa je tako njegova umjetnost mješavina evropske klasične i stare japanske umjetnosti. Lijepo se ističu japanske osebine u njegovoj slici »Posveta crkve«, a gle, s kakvom upravo zapadnjačkom klasičnom minucioznošću i ugođajnošću daje sliku »Na izletu«, koja je prava realistična idila. Ta dva primjera između njegovih djela krasno karakteriziraju i svu njegovu umjetnost, u kojoj on jednako uspješno stvara uljene, akvarelne i fresko-slike, ali japanskom izražaju kao da ipak najviše pristaje akvarel.

Uz Hasegavu dolazi odmah Kimiko (Terezija) Koseki, jedina slikarica u toj japanskoj kršćanskoj slikarskoj skupini. Ona se posvetila slikanju obiteljskih i seoskih motiva u sjevernom Japanu te stvara prekrasnih idila. Njezina slika »Sanjkanje« sa zdravom majkom i zakukuljenom djecom je tako krasna, da je i na carskoj izložbi u Tokiju pobudila udivljenje.

MOJ SIN
Izradio Taro Kimura

Slika je to velikih dimenzija, jer gospođica Koseki slika većinom slike, koje prekrivaju bar pola zida. Ona slika s naturalističkom točnošću, oblači naslikane osobe u starinske odjeće, a svako lice zadahnjuje nepatvorenim životom, u čem se razlikuje bitno od starih japanskih slikara. Prava zapadnjačka genre-slika je njezina slika »Objed«, koja prikazuje prizor iz seljačke kuće u sjevernom Japanu. Majka daje svom najmanjem čedu da pije iz šaljice urešene cvijećem. Njoj nasuprot sjedi djevojčica, koja sa štapićima vadi i jede rižu te brblja uz to sa živahnošću male Japanke, a iza nje najstarija djevojka grabi juhu. Sve je tu do u sitnice pomno i minuciozno naslikano. No pažnju treba tu posvetiti licima, koja su puna života. To i jest glavna odlika slikarice Koseki, da umije svakom čovječjem licu dati poseban produhovljeni izražaj. Svjedoči to osobito njena slika »Bolesna prijateljica«. Ni prije ni poslije te slike nije toj japanskoj umjetnici više uspjelo postići tako snažan izražaj na bilo kojoj drugoj slici, kao što ga je dala očima te katoličke Japanke, kojoj na licu čitaš, da joj je suđeno, da doskora umre. Tom se slikom doista može dičiti mlada japanska katolička umjetnost kao pravim remek-djelom.

Među jače slikare treba da bude nabrojen i Keiji (Augustin) Kondo. On je svoj evropski način slikanja naučio od svog profesora Okade, koji je slikarstvo učio u Francuskoj. Sam Kondo nije nikad bio u Evropi. To se više treba čuditi njegovim zaista zapadnjačkim slikarskim manirama. Ističe se osobito kao vrstan portretista.

Kao kipar postigao je vilikih uspjeha Taro (Toma) Kimura, koji je po zvanju sveučilišni profesor, a kiparstvom se bavi u svojim slobodnim časovima. Dosad je izradio lijepih poprsja, kakvo je i ovo njegova vlastitog sina, što ga ovdje donosimo u slici. Kako su meke linije, što se stvaraju ispod njegova dlijeta! Sada taj umjetnik izrađuje jedno veće crkveno kiparsko djelo.

Tako se eto na tlu poganske japanske kulture pomalo rađa nova umjetnost, koja diše novim duhom te navješćuje buđenje i dizanje novog, kršćanskog Japana.

Izvorna novela

MAJČINO SRCE

Kasno je jesenje predvečerje. Na podnožju brijega, što se strmo uzdiže na lijevoj obali Sueskog kanala na ulazu u luku, bjelasa se na večernjem suncu lijepa, moderna vila s bujnim parkom, koji siže sve do obale. Široki, bijelim šljunkom posuti puteljci, vijugaju se između visokih, zelenih cimpresa, koje se ljeskaju poput zlata na rumenim tracima sunca, koje zalazi.

Kraj otvorena prozora vile nadvila se lijepa, mlada gospođa nad bijeli djetinji krevet. Suznim očima gledala je u svoje bolesno, jedino dijete, koje se bori sa smrću. Od časa na čas položila bi svoju mekanu ruku na djetinje užareno čelo, dok bi joj pogled jurnuo kroz prozor, na široku pučinu...

»... Još ga nema...,« tužno bi šapunula i pogled opet spustila na ljubljeno dijete...

Prošlo je pola sata... Sunce je klonulo zapadu...

»La illahe ilelah, Mohamed resul Alah,« zamnije kroz večernju tišinu drhćući glas starca mujezina zovući vjerne na molitvu.

»Ma-mi! Ta-ti jos ni-je do-sa-o?« prene se bolesno dijete.

»Ne, srce mamino... Ali on će ipak danas doći.«

»Do-ci ce so-joj Be-bi i ma-mi-ci...«

»Doći će, doći, srce mamino.«

»On-da dob-jo.«

I ponovo zaklopi oči...

*

Pred vilom je zastao auto. Čas zatim najavila je stara dvorkinja četvoricu gospode.

»Ana! Uvedite gospodu u salon; odmah ću doći,« rekla je gospođa brišući svoje zaplakane oči...

»Izvolite, gospodo, sjesti. I čemu mogu zahvaliti vašem posjetu,« rekla je ona ušavši u salon.

Ali gospoda u dubokoj crnini ostala su nepomična... šutljiva.

»Mr. Browne! Ta šta je? Zašto bar vi ništa ne govorite?«

On je zagrcnuo, ali nije izgovorio riječi.

»Gospodine Generalni, ta šta šutite? Recite bar vi nešto, bar vi ste vazda bili junak na jeziku,« prisilnom šaljivošću će ona obrativši se sijedom gospodinu.

»Milostiva gospodo, budite jaki! Tako je valjda suđeno.«

»Što je za Boga...?« zadršće ona.

»Danas u pet sati po podne primili smo brzojav... i po nalogu našeg guvernera došli smo da vam izrazimo sućut i saučešće te vas utješimo u boli, koja vas je nenadano zadesila.«

»Ta, ona je još živa. Doista malo prije je liječnički konsilijum ustvrdio, da će smrt uslijediti još prije zore...,« zajecala je nesretna majka.

»Koja ona...?« začuđeno će Generalni.

»Naša mala Beba!... Lidija!«

»Zar je i ona bolesna?«

»Na umoru,« protisnu ona i ponovo zajeca.

»Bože! Zar još i to!« zavapi sijedi starac i klone na stolicu.

»Što za rane Kristove?... Ta vi mi nešto tajite!« očajnim će glasom nesretna žena. »Kakvo saučešće... Govorite... brzo!«

»Na povratku iz Sydneya u blizini Sunda otočja potopio se naš brod..., osim momčadi i tri časnika, koji su se spasili...«

»On...?«

»... je mrtav,« nadopuni muklim, jedva čujnim glasom stari gospodin.

Grozni krik zaori sobom... mukli štropot... i ona se sruši...

*

Svojim kursom, a propisnom brzinom sjekao je jedne tamne noći Arion morske valove. Vraćao se u domovinu. Na brodu je vladala tišina, jer je umorna posada našla odmora u slatkome snu. Samo službujući drugi časnik i podređena mu posada vršili su dužnost hrabro se boreći s uzbješnjelim elementom oceana.

Oko dva sata iza ponoći potresao se brod, a razorni prasak, koji je iza toga slijedio, bio je jasan dokaz, šta se dogodilo...

»Spuštaj čamac!« glasila je zapovijed pet minuta kasnije... i pod komandom mladog komodora ostavljala je momčad suznih očiju svoj brod, ukrcavajući se u čamce, da spasi goli život. Čamac za čamcem ostavljao je brod, koji je tonuo. Svi su čamci već dobrano odmakli od broda. Ostao je još jedan, da primi zadnje nesretnike. Mladi komodor uzrujan stane brojiti one, koji su preostali na brodu. No brzo se prekine i obrati svojim časnicima:

»Gospodo! Svaki čas je dragocjen; ne gubimo stoga uzalud riječi, nego ulazite u čamac!«

»Vi prvi, komodore!« povikaše svi prisutni u jedan glas.

»Ne!... Ja ostajem... Jer kad tone brod, dostojno je, da gine i komandant... Uostalom: prebrojite, koliko vas ima... a znadete, koliko vas čamac može da ponese.«

Oni se zgledaše.

»Ja ostajem,« reče drugi časnik stupivši pred komandanta.

»Ne, druže. Vas očekuje otac i majka, žena i četvero djece.«

»Onda ću ja ostati!« javi se prvi časnik i stupi naprijed.

»Vi pogotovu ne!« odlučno će komandant gledajući u svoje časnike, koji su svi bili ocevi brojnih porodica. »Ni riječi više, nego ulazite. Ali na rastanku, drugovi, ako se sretno povratite u domovinu, ponesite pozdrav i posljednji cjelov ženi mi i djetetu i recite, da mi je moja posljednja misao počivala na njima.«

S DOMAĆINSKOG TEČAJA U BOŠNJACIMA

Od početka siječnja do 5. travnja o. g. održavan je u Bošnjacima domaćinski tečaj. Nastojanjem kr. banske uprave i njezinom glavnom potporom općinska je uprava doprinijela sa svoje strane sve, da se mjesne djevojke i žene, najviše seljačke, okoriste tim tečajem. Tečaj je pohađalo 26 djevojaka. Dvije učiteljice su imale dosta posla, da u kratko vrijeme pouče svoje učenice za dobre domaćice. Higijenu je predavao mjesni opć. liječnik Dr Jurinac. Izložba na koncu tečaja pokazala je uspjeh tečaja. Za spomen na tečaj su se učenice tečaja slikale sa svojim učiteljicama u krasnoj bogatoj narodnoj nošnji M. G.

S orošenim očima slušali su ti morski vukovi zadnje riječi svoga komandanta. Oni, koji su vazda bili neustrašivi i otvorenih očiju često gledali smrti u oči.

»Komodore! Ja ću ostati,« najmlađi će časnik.

»Dosta je!« zagrmi mladi komandant. »Ja sam ovdje zapovjednik... A moja zapovijed se ima izvršiti.« Pri tim riječima izvuče iz džepa pištolju i dovikne: »Naprijed!«

Jedan za drugim prilazili su časnici k njemu... i pružali mu usne na zadnji cjelov...

...A kad je čamac već dobrano poodmakao od broda, gromki pozdrav zaori s njega dobromu komandantu...

Čas dva zatim uzdignu se pramac broda visoko nad površinu i stane se okretati. Zatim se izgubio u bezdanoj morskoj provaliji...

»Pokoj vječni daruj mu, Gospodine,
I svjetlost vječna neka mu sja...«

šaputala je posada suznih očiju odmičući na čamcu, a njihove su sijede vlasi tužno vijorile na vjetru.

*

Kasna je noć. U sobi vlada grobna tišina. Majka izmučena bolju klonula je na koljena i kleči kraj postelje djeteta, koje umire.

Na čas se smirila. Njene grudi naglo su se dizale i spuštale, jer je u svojoj duši još jednoć proživljavala svoju prošlost... Mišlju se zanijela u sreću, koju je s njime provela... i pade joj na um njihov posljednji izlet s Bebom na more.

»... Još ovaj put ću na put, a onda ću ostati vazda uz vas, mili moji,« rekao joj je onda na rastanku... A sada? On je eto mrtav!... A i Beba će skoro za njim. A šta će ona sama bez njih...? Može li tijelo bez duše...? Ne!

Toga časa prenese je misao u davno doba djetinjstva njezina, kad je s odgojiteljicom jednog kasnog, jesenjeg dana zašla van parka u očevu šumu... Malo jezerce sred njihove šume mirno je počivalo — kao usnulo. Suho otpalo lišće žalosno je plovilo po površini, a laki povjetarac gonio ga tamo i amo.

Kako se bolno taj žalosni prizor dojmio njene čiste, djetinje duše!

S tim bespomoćnim suhim lišćem uspoređivala je sada sebe osamljenu, koju sudbina ganja po svojoj volji...

»Ma-mi! Ta-ti ne vo-li so-je Be-be,« prene je iz tužnih misli djetinji glas bolesne Lidije.

»Voli, voli on soju Bebu,« tepajući će majka i poljubi je u užareno čelo.

»On ne-ce doci!« prošapće dijete.

Srce joj zastalo u grudima... No napokon se odluči:

»Ne, dušo. Tati ne može doći. On je kod dragoga Boga.«

»A vo-li li ne-ga dla-gi Bo-go?«

»Vo-li, dušo... I tebe voli.«

»... Onda i ja idem k ta-ti-ju i dla-gom Bo-ge-ku!«

Majka u gorkom grču savije ruke oko djeteta.

»Mami! Aj-de i ti š me-nom ta-ti-ju i dla-gom Bo-ge-ku...«

Majka je šutjela...

»Dob-jo ma-mi! Be-ba ide k ta-ti-ju i Be-ba ce kod dla-gog Bo-ge-ka ce-ka-ti na ma-mi-cu.«

Majka je kod tih djetinjih riječi zadrhtala; jecaj joj zamro u grlu... samo mukli hropac izvi joj se iz grla.

»Ma-mi! Be-ba ide,« prostenje dijete teškom mukom... »Evo ti od Be-be pu-sa...« I savivši majci svoje male ručice oko vrata, nježno je poljubi. »... I od ta-ti-ja jed-nu...,« šapnulo je dijete... lako zadrhtalo... i klonulo... Jedan jedini uzdah... i ispružila se mrtva djevojčica padnuvši iz majčina zagrljaja...

U rano jutro dvorkinja je pokucala na vratima sobe, ali joj se nitko nije ozvao. Kad je ušla, našla je mrtvu majku, kako drži na grudima mrtvo svoje čedo...

Od teške boli prepuklo joj srce.

»La illahe ilelah, Mohamed resul Alah,« odjeknu tog časa s minareta jutarnja molitva starca mujezina, a njegov drhtavi glas zamro je brzo u buci valova Sredozemnog mora...

BOŽIDAR ČOP

OBITELJ I RODBINA

Prastari čovjek nije imao stalna boravišta, kuća, ni odijela, već se skitao po šumama i hranio se korijenjem, voćem i mesom ubivenih životinja. Izvor i potok ga je najajao, a pećina i špilja bila mu je zaklon i kuća.

U takvim prilikama prastari čovjek nije mogao da stvori uređenu obitelj, jer se cijeli život morao boriti za svoj opstanak protiv mnogim i opasnim životinjama. To prastaro doba čovječanstva zove se kameno doba, jer je tada kamen bio čovjeku glavno i jedino oružje u teškoj borbi za opstanak. On je kamen izrađivao na razne načine i pravio od njega sjekire, mlatove i slično i tim se branio od životinja i na njih navaljivao.

U to se doba čovjek bavio lovom i ribarenjem. Tim je zanimanjem neprestano vježbao svoje umne i tjelesne sposobnosti, tražeći nova sredstva i savršenije oružje u borbama, koje je vodio. Na taj je način postao hrabar, okretan i lukav, a kasnije napadač i osvajač. S vremenom se uvježbao da hvata životinje i da ih pitomi i tako je postao pastirom, pa je počeo da živi nešto mirnijim životom, jer je morao da čuva svoje blago, od kojega je dobivao hrane, odijela i obuću. Tada je sigurno stao da se i više brine za svoju obitelj, jer nije provodio onako skitnički život kao prije.

Čovjek je tokom vremena pronašao u zemlji razne kovine, koje je upotrijebio u svoju korist. Od tih je kovina najprije našao bakar, jer se u prirodi nalazi dosta čist. Kasnije je stao da bakar miješa s kositrom i dobio jaču kovinu, zvanu bronz, od koje je pravio oružje i oruđe, nakit i ostalo. Najposlije je pronašao željeznu rudaču, od koje je počeo da vadi željezo, a tim je pronalaskom znatno napredovao. Bez željeza ne bi bio čovjek nikada došao do današnjeg napretka, jer su sada od željeza učinjeni gotovo svi strojevi i sprave, sav alat, oružje i oruđe. Željezo je sada potrebito u svim granama čovječjeg života i u gospodarstvu, zanatima, industriji i kućanstvu.

Prastari se čovjek nije bavio obrađivanjem zemlje, ali je s vremenom uvidio korist takva rada i uvježbao se u tom poslu, pa je tako postao poljodjelac. Čovjek kao poljodjelac bio je prisiljen da živi u društvu drugih na određenom mjestu, da obrađuje zemlju i čeka plod. To je njegovo novo zanimanje skroz promijenilo dotadašnji prema njegovoj obitelji. Poljodjelac se priljubio zemlji, koju je obrađivao, naučio se sustavnom radu i počeo da stalno živi u obiteljskoj zajednici zadružnim životom.

Poljodjelac je dakle osnovao dobro uređenu obitelj, a ta je temelj društvenoj i državnoj zajednici. Miran je život u obitelji prijao čovjeku, pa su se obitelji sve više širile u veće zadruge. Njihovi su članovi bili među sobom vezani rodbinskom i krvnom vezom.

Obitelji su i danas najjači temelj društvenom i državnom uređenju. U obitelji prima dijete razne klice dobra i zla, a te se kasnije razvijaju u dobre i zle sklonosti, mane i vrline, koje se ispoljuju kroz cijeli njegov život.

U obitelji se javljaju počeci dužnosti, ljubavi, požrtvovnosti, morala, uzajamnog pomaganja, poslušnosti, reda i rada, a to su vrline, koje bi morale da rese svakog čovjeka kao člana društvene i državne zajednice. Rad i štednja, razumno gospodarstvo, uzajamno poštovanje i pomaganje i potrebna poslušnost stvara od obitelji jaku zajednicu, koja mora da napreduje.

Naš je narod živio, a donekle i sada živi u velikim obiteljskim zajednicama. U tim su zajednicama živjeli skupa otac, oženjeni sinovi, unučad i praunučad, a te su se obiteljske zajednice zvale — zadruge.

Članovi tih zadruga bili su raznovrsni, a obiteljske veze između njih različite, pa je bilo potrebno da se posebnim nazivima označuju pojedina lica tih zajednica i njihov međusobni odnos. Na taj je način nastalo u našem narodu mnogo naziva za članove obitelji, a ti su se nazivi sve do danas sačuvali, naročito ondje, gdje se pomenute zadruge još drže ili gdje su se dulje vremena održale.

Naš narod dobro razlikuje »rod po krvi« i »srodnike po ženidbi i udaji.« Rod po krvi zovu i rodbina, a srodnike po ženidbi i udaji zovu svojta ili svojbina.

Da se označi srodstvo, u narodu se čuju i ovi nazivi: rod, srodnik, svoj i bližik. S u r o d i c a je daleki rod, a odrodica nije nikakav rod, ali je prije bio. Narod kaže »n i r o d n i p o m o z b o g« za onoga, koji nije u rodu niti pobliže poznat.

Za momka se kaže, da se oženio djevojkom ili da je uzeo djevojku, a za djevojku, da se udala za momka ili da je otišla za nj. Obojica su se vjenčala. Kad se čovjek oženi, onda se i okući, t. j. steče kuću, a kad se djevojka uda, ona se udomi, t. j. pođe u muževljevu kuću. Žena, koja ide stanovati u muževljevu kuću, zove se i dovodnica, a čovjek, koji se u žene okući, zove se i uljez, pripuz ili domazet.

Ženidbom momak dobije ženu ili suprugu, a djevojka muža ili čovjeka, a rijetko se kad čuje i supruga.

Rod po krvi jesu srodnici po ocu ili po majci. Rod po ocu kaže se i po muškoj ili debeloj krvi, lozi ili koljenu, a rod po majci to je rod po ženskoj ili tankoj krvi, lozi ili koljenu ili rod po mlijeku.

U rodu po krvi može se razlikovati upravnu i pobočnu lozu. Upravna loza može da bude uzlazna ili silazna. Uzlaznu lozu sačinjavaju roditelji, baba i djed, prababa i pradjed, praprababa i prapradjed. Silaznu lozu prave djeca (i to sinovi i kćeri), djeca sinova (i to unučad, praunučad i prapraunučad). — Pobočna je loza raznovrsna. Tu spadaju stric, ujak i tetka, prastric, praujak i prateta, odnosno sinovci i sinovkinje, nećaci i nećake, bratići i bratične, sestrići i sestrične.

Strina, ujna i tetak nisu u rodu po krvi, već samo svojta.

Rodbinska veza tih članova obitelji je slijedeća.

Brat moga oca je meni i i mojim sestrama stric, a njegova je žena strina. Mi smo njima sinovci, sinovkinje ili sinovice. Prastric je stric moga oca, a mi njemu prasinovci.

Brat moje majke je meni i mojim sestrama ujak i ujac (ujna), a mi smo njemu nećaci ili neputi odnosno nećakinje ili nepuće. Sestra moga oca i moje majke je meni i mojim sestrama tetka, a njezin muž tetak, dok smo mi tetki po ocu bratići ili bratanići, odnosno bratične ili bratanične, a tetki po majci sestrići ili sestričići, odnosno sestrične.

Sin moga strica je meni, a i ja njemu bratučed ili stričević, a njegova kći bradučeta ili stričićna. Prvobratučedi su od dva brata djeca, drugobratučedi su djeca prvih bratučeda među sobom itd. Sin moga ujaka je meni i mojim sestrama rođak ili ujčević (rođakinja, ujčična), a mi smo njima rođaci ili tetkići (rođakinje ili tetišne).

Sin moje tetke po ocu ili majci je meni i mojim sestrama rođak ili tetkić (rođakinje ili tetišne), dok smo mi djeci tetke po ocu rođaci ili ujčevići (rođakinje ili ujčične), a djeci tetke po majci rođaci ili tetkići.

Srodnici po ženidbi i udaji, dakle svojta ili svojbina imaju također mnogo različitih naziva.

Moj je otac mojoj ženi svekar, a mati svekrva, dok je moja žena njima snaha i nevjesta. Nevjestom je zovu obično i drugi članovi obitelji. Snaha i snaša se često kaže i svakoj mladoj ženi, kojoj se i ne zna za ime. Snaha je dakle sinovljeva žena, ali i bratova žena bratu i sestri.

Otac moje žene meni je tast ili punac, a mati punica ili tasta, dok ja sam njima zet. Tastova se kuća zove tazbina.

Zetovi su roditelji tastu i punici samo prijatelji, a to su isto i snašini roditelji svekrvu i svekrvi. Tako se isto nazivaju među sobom prijatelji i ostali članovi muževljeve i ženine rodbine.

Ja sam ženi svoga brata, a i on je mojoj ženi djever, dok je žena moga brata meni, kao i moja žena njemu snaha ili nevjesta.

Žene dvaju brata su među sobom jetrve.

Moja su djeca mome bratu, a i njegova meni sinovci i sinovkinje (bratov sin), moja su djeca ženi moga brata, kao i djeca moga brata mojoj ženi djeverići i djeverične ili jetrvne.

Ja sam sestri moje žene svak ili svojak, a ona je meni svastika ili svast. To isto je mojoj ženi muž njezine sestre (svak), odnosno moja žena je mužu svoje sestre isto svastika.

Muževi dviju sestara međusobno su pašanci ili pašenozi. Djeca su moje svasti (dakle sestre moje žene) meni, kao i moja djeca mome pašancu (mužu moje žene) svastičići i svatične, a moja su djeca mojoj svasti, kao i djeca moje svasti mojoj ženi sestrići i sestrične.

Ja sam mužu svoje sestre šurjak isi šura (šogor), a moja žena šurjakinja, dok je on meni zet. Moja je žena mojoj sestri snaha, a moja sestra mojoj ženi zaova.

Moja su djeca mužu moje sestre šuričići i šurične, a njoj su bratići, a djeca su moje sestre mojoj ženi zaovići i zaovične, a meni nećaci i nećake.

Po knjizi prof. M. KUŠARA „Narodno blago".

S. M.

MAJKA U NARODNIM POSLOVICAMA

Bolje biti i bez glave nego bez matere.

Čovjeku je na suncu toplo, a djetetu kod majke dobro.

Blago sinu na majčinu krilu, a narodu na ognjištu milu.

Uz ovčicu svoju milu mlad jaganjčić travu pase.

Mekano je krilo materino.

Kad se mater zove, nebo se otvara.

Puna su usta majke.

Puna su usta riječi »majko«.

Majčina ljubav usrećuje sina.

Majčina ljubav, djetinje veselje.

Gdje majke nema, tamo bolesnik uzdiše.

Svaka ptica svome jatu, svaka majka svome zlatu.

Slađi dragi od meda, slađa majka od dragog.

Nad majkom nema milosrđa.

Nad majkom nema prijatelja.

Tko nije saznao za majku, ne zna ni za kakvo dobro.

Svagdje je lijepo, ali je najljepše u majčinu krilu.

Svakomu je svoja majka mila.

Majka na jedna vrata istjera, a na druga prima.

Majka na jedna vrata rastjera, a na druga utjera.

Majka zamahne, ali ne spusti.

Majka jednom rukom bije, a drugom miluje.

Gdje majka udara, meso raste, a gdje tuđa tuče, i kosti se suše.

Majka kćerku i bije i kara, ali se opet s njome razgovara.

Majka kune i prokune, pa opet blagoslivlja.

Majka tukla, majka bila, majka mila.

Majka djecu i bije i kara, ali ih i ljubi.

Majčino bijenje i očevo karanje na jednoj su deredži.

Majka ma kakva bila, pravom je sinku mila.

Bolja i najgora majka nego najbolja maćuha.

Ni milošće do matere ni progonstva do maćuhe.

Ni srca do matere, ni progonstva do maćuhe.

Majka rodila, majka liječila.

Nitko ne zna, što je svoja majka.

Majka je majka.

Majka je majka, pa i ciganska.

Što hasni ocu ocem biti, ako majka sve prehiti.

Kuda otac tuca, tuda koža puca — kuda majka bije, tuda koža tije.

Majku i Bog ima.

Hudoj materi i svoja su djeca pastorci.

Bolje je umrijeti bez djece nego po smrti ostaviti zle sinove.

Sakupio N. Ž.

ROMAN — Napisao NIKOLAJ S. LJESKOV — Preveo JOSIP CVRTILA — Ilustrovao KAMILO RUŽIČKA *(Nastavak)*

»Lažete,« kaže, »vi podlaci, prodavači Hrista! Vi ste mi te novce sasvim dali.«

A oni jedan drugoga pogurkavaju i smiju se:

»Gerš*,« govore, »slušaj: mi smo tobože sasvim dali... Hm, hm! Aj-vaj! Zar mi možemo biti takvi glupi i sasvim bez politiku kao mušici, te bi takom velikom licu davali ibabar?? (»Ibabar« je po njihovu mito).

I eto, što ljepšega možete zamisliti negoli je ta pripovijest? Gospodin bi taj, razumije se, morao bio vratiti novce, i stvar bi bila svršena. Ali on se još pokapricirao, jer mu je bilo žao da se rastane s novcima. Nastalo je jutro. Sve su trgovine u gradu zatvorene. Ljudi hodaju i dive se. Policija treba pečat, a Židići galame:

»Aj-vaj! No, kakva je to državna uprava? To nas visoko poglavarstvo želi uništiti!« Užasna buka! Gospodin se zatvorio i do ručka malo te nije sašao s uma. A uvečer zove one lukave Židiće i govori:

»No, uzmite, prokleti, svoje novce, samo mi dajte moj pečat.« Ali oni više ne će tako, već govore:

»A-zi, kako je to moguće? Sav naš grad nije cijelog dana trgovao. Sad nam od vašeg blagorođa treba pedeset tisuća.« Vidite, na što je to izašlo! A Židići se groze: »Ako li sad«, vele, »ne dadete pedeset tisuća, sjutra će biti dvadeset pet tisuća skuplje.« Gospodin nije spavao svu noć, a ujutro pošalje po Židove. Sve im je novce, što ih je od njih bio uzeo, natrag dao, i još je za dvadeset i pet tisuća potpisao mjenicu, pa prošao nekako s revizijom. Ničega, dabome, nije našao. Vrati se brže bolje natrag pa k ženi! Bijesni pred njome, gdje da se uzme dvadeset i pet tisuća, kojima bi se od Židova otkupila mjenica.

»Nužno je,« veli, »da se proda seoce, što si ga dobila kao miraz.« A ona govori:

»Ni za što na svijetu — ja sam s njime vezana.« On govori:

»To si ti kriva! Ti si mi to, da budem odaslan, s nekakvim raskolnicima izmolila i uvjeravala me, da će me nekakav njihov Anđeo pomoći. A on, međutim, gle, kako me slavno pomogao!« A ona odgovori:

»Ti si«, veli, »sam kriv! Zašto si bio glup i nijesi onih Židova zatvorio pa objavio, da su ti pečat ukrali. No, uostalom,« kaže, »to nije ništa. Pokori se ti samo meni, pa ću ja već stvar popraviti. I za tvoju nedotupovnost drugi će platiti.« Pa se najednom namjenila tamo na nekoga i kriknula, graknula: »Odmah, brzo,« veli, »zaputiti za Dnjepar i dovesti mi raskolničkog starješinu.« No poslanik, razumije se, pošao i dovezao našega Pimena. A gospoda ravno k njemu bez okolišanja:

»Poslušajte,« veli, »ja znam, da ste vi uman čovjek i shvatit ćete, što mi je nužno. S mojim se mužem desila mala neprijatnost. Njega su nekakvi gadovi opljačkali — Židovi — shvatite! Pa sad svakako još ovih dana moramo imati dvadeset i pet tisuća. I ja ih moram što prije smoći ma gdje bilo. Ali ja sam pozvala vas i spokojna sam. Starovjerci su ljudi umni i bogati, i vama, kako sam se sama uvjerila, sam Bog u svemu pomaže, pa mi vi, molim, dajte dvadeset i pet tisuća! A ja ću sa svoje strane govoriti svim damama o vašim čudotvornim ikonama, i vi ćete vidjeti, koliko ćete početi da dobivate na vosak i ulje.«

Bez napora, vjerojatno, možete si predočiti, milostivi gospodari, kakva su čuvstva našeg brbljavca obuzela kod takva preokreta. Ne znam, kakvim li riječima, no ja mu vjerujem, da je počeo dokazivati žestoko i kleti se uvjeravajući je protiv njenih sumnji o našem uboštvu. Ali ona, Irudijada obnovljena, nije htjela o tome ni znati.

»Ne, jer je meni«, reče, »jako dobro poznato, da su raskolnici bogataši, i za vas su dvadeset i pet tisuća trice. Mome ocu, kad je on u Moskvi službovao, starovjerci su činili ne jednom i ne takve posudbe. A dvadeset i pet tisuća, to su sitnice.«

Pimen je, razumije se, i tu pokušao razjasniti.

»To su«, reče, »moskovski starovjerci, ljudi s kapitalom, a mi smo prosti radnici, i gdje bi se mi mogli nadmetati s Moskovićima.« Ali u nje je bila stalna i lijepa moskovska pouka, pa je ona otkresala najednom:

»Šta vi! Šta vi«, kaže, »to pripovijedate! Zar ja ne znam, koliko u vas ima čudotvornih ikona? A vi ste mi i sami govorili, koliko vam iz cijele Rusije šalju na vosak i ulje. Ne, ja ne ću ni slušati! Neka mi se novci odmah smognu, ili će moj muž ovog časa otići gubernatoru i sve mu kazati, kako se vi molite i svijet sablažnjavate! Bit će vam ružno.«

Bijedni Pimen tek što se nije svalio s natkrivene terasice. Došao je kući, kako sam vas obavijestio, i samo jednu riječ ponavlja: »Nije ništa!« A sam je sasvim crven, kao da je došao iz kupelji. Hodao je po kutovima i usekavao nos.

Luka je Kirilov naposljetku donekle ispitao. Samo, razumije se, nije mu on otkrio svega, već je od stvari povjerio same sitnice te rekao:

»Gospoda hoće od mene, da joj smognem kod vas pet tisuća zajma.« No, Luka se, razumljivo je, i za to razljutio na nj.

»Ah, ti brbljavče,« kaže, »bilo ti je potrebno, da se s njima upoznaješ i ovamo ih vodiš! Zar smo mi bogatuni kakvi, što li, da bi kod nas u zadruzi mogli biti toliki novci? A zašto bismo ih dužni bili davati? Pa i gdje su nam? Kako si to

* Gerš (u židovskom žargonu) — Griša.

udesio, tako i razdešavaj! A mi pet tisuća nemamo gdje uzeti.«

Na to je Luka Kirilov pošao na posao na svoju stranu i došao je, kako vam kazah, blijed, sličan osuđenome na smrt. Jer je on, noćnom zgodom iskušan, naslućivao, da će to imati za nas neprijatnu posljedicu. A Pimen je sam prošao na drugu stranu. Svi smo mi vidjeli, kako je u čamčiću isplovio iz šaša i prevezao se u grad na onu stranu. I sad, kad mi je Mihajlica sve to ispripovijedala, kako je on o pet tisuća govorio, natuknuo sam, da se on sigurno zaputio, kako bi onu gospođu umilostivio.

U takvim razmišljanjima stojim pored Mihajlice. Smišljam, ne će li za nas iz toga izaći štogod štetna, i ne treba li preduzeti što bilo radi svega mogućega zla, koje bi se moglo desiti. Ali najednom vidim, da je za svako preduzeće već prekasno. Uz obalu je pristala velika barka, i ja sam za svojim leđima začuo šum mnogih glasova. Okrenuvši se ugledam nekoliko raznih činovnika omundirenih na više načina. S njima je ne mali broj žandarma i vojnika. I nijesam zajedno s Mihajlicom dospio ni okom trenuti, već su oni mimo nas provalili u Lukinu glavnu sobu, a na vrata su postavili dva stražara s izvučenim sabljama. Mihajlica je počela nasrtavati na te stražare nesamo radi toga, da bi je propustili, već da bi postradala. Oni su je, razumije se, stali odbijati, a ona se stala još žešće bacati. U tom je sukobu došlo do toga, da ju je, naposljetku, jedan žandarm bolno udario tako, te se otkotrljala s terasice. A ja sam poletio Luki na most, ali vidim, Luka mi sam trči ususret, a za njim sva naša zadruga. Sjatili se svi, i ko je s čim bio na poslu: neko s motkom za probijanje, a neko s budakom — svi bježe da obrane svoju svetinju. Koji nijesu dospjeli u čamac, a nijesu imali čim na obalu da stignu, u svemu odijelu, kako su bili na poslu, pobacali su se s mosta ravno u vodu. I plove jedan za drugim u hladnome valu. Čak je, ushtijete li povjerovati, bilo strašno kod pomisli, čim će se sve to završiti. Od straže je doputovalo dvadeset ljudi, i neka su oni bili u junačkim odorama, ali je naših bilo više od pet stotina i svi zaneseni uzvišenom i vrućom vjerom. I svi oni plivaju po vodi kao tuljančići pa makar ih batovi po glavama tukli, stizavaju oni na obalu svojoj svetinji. I najednom onako mokri, kako su bili, pošli su naprijed poput hridina čvrsto i nepokolebljivo.

OSMA GLAVA

Sad vas molim, da se sjetite, kako se za mog razgovora na terasici s Mihajlicom djed Maroj nalazio na molitvi u glavnoj sobi. Tamo su ga zatekla gospoda činovnici sa svojom pratnjom. On je kasnije pripovijedao, kako su oni ušavši odmah zakračunali vrata pa se bacili ravno na ikone. Neki gase kandila, a drugi sa stijena trgaju ikone i slažu ih na podu te viču na nj:

»Ti li si pop?«

On kazuje: »Ne, nijesam pop.«

Oni: »A kako je to kod vas pop?«

A on odgovara: »Kod nas nema popa!«

A oni: »Kako ne bi popa bilo? Kako smiješ govoriti, da popa nema?« I Maroj im već počeo razjašnjavati, da mi popa nemamo. Ali kako je on govorio slabo i mljeo, tako oni ne razabirajući, u čemu je stvar, govore: »Svezati ga, pa u zatvor s njim!« Maroj se dade svezati. Ma da ga to nije ništa stajalo, što mu je vojnik desetnik svezao ruke užetom, on stoji i primajući sve to za vjeru gleda, što će biti dalje.

A činovnici u to vrijeme zapalili svijeće pa eno pečate ikone. Jedan stavlja pečate, drugi zapisuje u spise, a treći buše ikone svrdlima, pa nižu ikone na željezne šipke kao kotliće. Maroj gleda cijelo to svetogrdno nedjelo, ali nije ni plećima trznuo. Prosuđuje, da je to vjerojatno Bog izvolio dopustiti takvo divljaštvo. No u to isto vrijeme Maroj začuje: jedan je žandarm povikao, a za njim drugi. Vrata se razletjela, a naši tuljančići, kako su izašli mokri iz vode, tako su i navalili u glavnu sobu. Ali se na sreću stvorio pred njima Luka Kirilov. On je odmah uzviknuo:

»Stoj, Kristov narodiću, ne budi drzak!«

A sam je pošao činovnicima i pokazujući na one ikone probijene šipkom progovorio:

»A čemu vi, gospodo poglavari, vrijeđate tako svetinju? Ako li je imate pravo uzeti od nas, mi se ne protivimo vlasti — oduzimajte! Ali čemu da se oštećuju rijetka umjetnost otaca?«

Ali muž gospođe Pimenove znanice, koji je bio najglavniji od svih, vikne na ujaka Luku:

»Šuti, gade! Još smiješ zanovijetati?«

A Luka, ma da je bio ponosan seljak, umirio se pa odgovara tiho:

»Dopustite, vaše visokoblagorođe, mi znamo, što se priliči. U nas je u glavnoj sobi podruga stotina ikona. Izvolite tri rublja po slici i uzmite ih, samo nemojte umjetnosti predaka oštećivati.«

Gospodin je okom sijevnuo i gromko viknuo:

»Odavlen!« A šapatom je prošaptao: »Daj sto rubalja po ikoni, drukčije ću sve zapečatiti.«

Luka tolike sile novaca nije mogao dati ni sakupiti pa reče:

»Bog s vama, ali kad je tako, uništavajte sve, kako hoćete, no u nas toliko novaca nema.«

(Nastavit će se.)

Slika, desno:
ZAJUTRAK

GLAZBENI VELIKAN SVOJOJ MAJCI

Rijetko je koji umjetnik slavljen već za života kao Haydn. Još je rjeđe itko toliko stvorio i tako lijepo živio kao Haydn. Već za života je svoga bio kraljevskim darovima opsipavan, kraljevskim ponudama čašćen u Londonu, slavljen svuda po svijetu, a po tom i u domovini. I tu ga na rukama nosi aristokracija i svi. Haydn može da kaže okolini: »Djeco, kući, u kojoj živi Haydn, ne će se ništa dogoditi. Ne bojte se!«, kad neprijateljska vojska 1808. opsjeda Beč. Neprijateljski generali proviruju kroz ključanicu: mogu li k bolesnome starom velikanu. I neprijateljski i domaći odličnici i umjetnici s počitanjem posjećuju Haydna, ruke mu ljube.

Haydn je otac moderne glazbe. On je usavršio klasične glazbene oblike: sonatu, trio, kvartet i simfoniju. Usavršio je instrumentaciju: do njega su se instrumenti samo popunjali, on upotrebljava svaki prema njegovoj individualnosti, daje svakome, da progovori svojom rječi. Skladao je 125 simfonija, 77 gudalačkih kvarteta, 38 tria, 24 opere, 14 misa, više oratorija, mnogo sonata i pjesama i nebrojena druga glazbena djela.

Kako je golem Haydnov rad i zasluge njegove za glazbenu umjetnost, tako mu je lijep i život. Rodio se 31. ožujka 1732. u Rohrau u Donjoj Austriji kao drugo od 12-ero djece. Bio je sin neimućnog, ali vrijednog kolara. Večerom bi po svršenom poslu cijela ta vrijedna obitelj pjevala, a mali Josip bi kod toga potezao štapićem po ruci prema taktu. To je uz lijepi njegov glas i fini osjećaj sluha jedne takve večeri palo u oči nekom rođaku Francku iz obližnjega gradića Hainburga, te on odluči povesti ga sa sobom, da ga pouči u glazbi. Mislili su: moglo bi mu koristiti za njegovo buduće zvanje, jer su ga bili odredili za svećenika.

Desilo se, te je slučajno došao u Hainburg zborovođa crkve sv. Stjepana iz Beča Reuter, te je tu otkrio glazbenu darovitost malog Haydna i odveo ga u Beč u dječački zbor crkve sv. Stjepana. Taj je zbor pjevao u crkvi i na carskom dvoru. Ljeti u Beču, a zimi u Schönbrunnu. Dječaci su bili u internatu i učili osim pjevanja neke školske predmete, Haydn je uvijek učio i radio. Kad bi se drugi dječaci igrali, on bi uzeo svoj glasovirić pod ruku i otišao na tavan, da tamo može nesmetano vježbati i učiti. Već je u internatu skladao. Reuter bi mu ispravio, štogod nabacio i otišao. Iz ovako nabačenog učio je Haydn. Kasnije je mali Haydn, kad mu je glas mutirao, bio otpušten iz zbora zato, što je iz obijesti u igri jednome od dječaka odrezao perčin. Bila je kasna jesen, a on je bez ičesa morao u nepoznati svijet. Opet u ubogu sobicu potkrovnicu.

Slijedeće jutro našao ga je prozebla na klupi neki prijatelj. Poveo ga je u svoj ubogi stan, jedinu sobicu potkrovnicu, gdje je sam sa ženom i djetetom stanovao. Odsad se Haydn uzdržavao obučavanjem u glasoviru i svirao u nekim kapelama. Bio je uvijek veseo. A najsretniji je bio čovjek na svijetu, kad je smogao vlastiti stan, opet ubogu sobicu podkrovnicu.

Haydn radi neumorno po 16 do 18 sati na dan; počima i natpisuje svako djelo riječima: In nomine Domini, Laus Deo. I u svemu kaže: »Neka se vrši volja Božja.« — Nakladnici prave dobre poslove s njegovim djelima, a Haydn je sretan, kad može pred izlogom stajati i gledati svoje ime štampano — gladan kao uvijek, ali i veseo kao uvijek. Kad su ga pitali, zašto toliko radi, rekao bi:

»Da to bude umornome čovječanstvu na odmor i veselje.«

Haydnu je kasnije u životu moglo napokon biti i dobro, da nije u svojoj prevelikoj dobroti sam sebi nametnuo teški križ na leđa: nesretno se oženio. Žena, koju je uzeo iz zahvalnosti prema njenom ocu (njezin mu je otac jednom u bijedi pomogao), gledala je u njemu samo sredstvo dohodaka, da se može kititi i šepiriti. Nije razumjela ni njega ni njegovu glazbu.

Bio je u službi grofova Esterhazy kao kapelnik, a u dva maha ga je guslač Salamon poveo za dvije koncertne sezone u London. Prvi put god. 1790., a drugi put god. 1794.

U Londonu ga časte i odlikuju. Podjeljuju mu doktorsku čast (doktor od Oxforda) i kraljevske darove. Kralj ga je na svaki način htio zadržati, ali on se vjeran Esterhazyma vraća kući.

U domovini su ga posjećivali strani i domaći umjetnici i najviši odličnici. Haydn je svima bio ljubezan, svima dobar.

Godine 1809. dne 31. ožujka Haydn je umro. Sahranjen je s najvećim počastima. Toliko su ga štovali, da su mu glavu iz groba ukrali.

Činilo nam se ne znam koliko nemoguće, ipak je nepobitna činjenica, da je Haydn sve to mogao polučiti i isklesati iz sebe takav značaj samo, jer je imao solidan odgoj od prvih dana svoga života. To nam govori povijest, a to nam izjavljuje i sam Haydn, koji je uvijek pun najdubljeg pijeteta prema uzornoj svojoj majci.

Iza slavlja u Londonu dolazi Haydn u svoje rodno mjesto k otkriću spomenika, koji mu postaviše grofovi Harrach u svom parku. No on je majci svojoj postavio jedan drugi spomenik, kakav nitko nikad nije postavio: sva svoja djela, sav svoj rad i sve, što je znao i što jest.

Kad je došao kao slavni starac u svoj ubogi dom, u svoju ubogu seosku potleušicu, koju je kao malo dijete ostavio, plačući je cjelivao kućni prag i u suzama pokazivao klupicu kraj peći.

»Tu sam učio prve početke,« govorio je. »Na meni će mladež učiti, da uz pravu marljivost i pomoć Božju iz ničesa može postati nešto... Odgojen sam strogo katolički, za marljivost, red i čistoću i to sam ponio sobom kroz sav svoj život.« Zatim naglašuje: »Sve, što znam, i sve, što jesam, imam da zahvalim svome dobromu odgoju.«

MARIJA ŠIMUNOVIĆ

ENGLESKA I NJEZIN KRALJ

Kad je naša »Obitelj« počela da izlazi, odmah je u početku donijela o Božiću g. 1928. vijest o teškoj bolesti engleskoga kralja Đure V., čija se smrt baš u one dane očekivala svakog sata. Engleski nasljednik prijestolja, koji je tada bio na dalekom putovanju po engleskim kolonijama, morao je pravom »utrkom sa smrću«, kako to nazvaše, dojuriti kući k smrtnoj postelji svog oca.

Tko bi tada bio rekao, da će sav prostrani Britanski imperij svečano proslaviti godine 1935. srebrni vladarski jubilej kralja Đure V. živa i zdrava! Kakogod je prije šest i po godina engleski narod strepio nad životom svoga kralja, tako sada klikće i daje nedostižnim slavljem oduška svojoj radosti nad jubilejem dvadesetpetgodišnjeg vladanja kralja Đure V., koji je u punom zdravlju evo doživio ovo svoje vladarsko slavlje.

Engleski kralj Đuro V. svakako je danas najjača i najizrazitija pojava među svim kraljevima svijeta, i to nesamo zato, što je vladar prve među današnjim državama cijele kruglje zemaljske, nego i po svojim osobnim vladarskim osebinama. Proživio je teški svjetski rat, koji je mnogim okrunjenim glavama odnio krunu s glave, a on, kralj najdemokratskije države na svijetu, znao je monarhiju tu nesamo da očuva, nego da joj još i poveća ugled i učvrsti položaj. U najtežim časovima kralj Đuro V. uvijek umije da pokaže širokogrudno državničko shvaćanje i velik smisao za narodno raspoloženje, kojemu uvijek nastoji prilagoditi svoje kraljevske odluke.

Za vladanja kralja Đure V. prošla je Velika Britanija veliko unutarnje previranje. Ponajprije za prvih je 10 godina njegova vladanja bilo najvećih neprilika i trzavica radi irskoga pitanja. I kad je na koncu g. 1920. došao čas, te se nije moglo više drukčije, nego Irskoj dati samostalnost u obliku dominiona, kralj Đuro V. nije ni časa oklijevao, da to prihvati. Nezgodno je samo bilo od engleske vlade, što je odmah iza toga g. 1921., kad je otvoren prvi ulsterski parlamenat, eksponirala samoga kralja, da sam otvori taj pravim Ircima zazorni parlamenat nepravedno od matere zemlje odcijepljene šestine Irske.

Druga velika kušnja za englesku unutrašnju politiku izbila je g. 1924., kad je u izborima pobijedila MacDonaldova radnička stranka, koja se uvijek isticala svojom socijalističkom revolucionarnošću. Svi su sa strepnjom očekivali, što će kralj sad učiniti, a on je bez krzmanja povjerio MacDonaldu vladu. Kad je MacDonald g. 1930. po drugi put tako došao na kormilo države, kojim još i danas ravna, pokazalo se, kako je kralj Đuro u tom nekad razvikanom i radikalnom socijalisti našao najvjernijeg i najkonstruktivnijeg predsjednika vlade, koji je doduše proveo mnoge socijalne reforme u državnom životu, ali nije dirnuo u temelje engleskog ustava.

Treće je veliko pitanje, koje je tražilo rješenje pod vladavinom kralja Đure V., bilo: novo uređenje odnosa Engleske prema njenim dominionima. To je pitanje došlo na red g. 1926. Na imperijalnoj konferenciji Engleske sa njenim dominionima uređen je taj novi odnos tako, da su dominioni postali posve samostalni te su otada s Engleskom udruženi samo u zajednicu slobodnih zemalja, kojoj je dano ime Commonwealth, a veza je između njih personificirana u osobi zajedničkoga kralja.

Tako današnji engleski kralj jubilarac sjedi na prijestolju posve reformirane države, u kojoj su

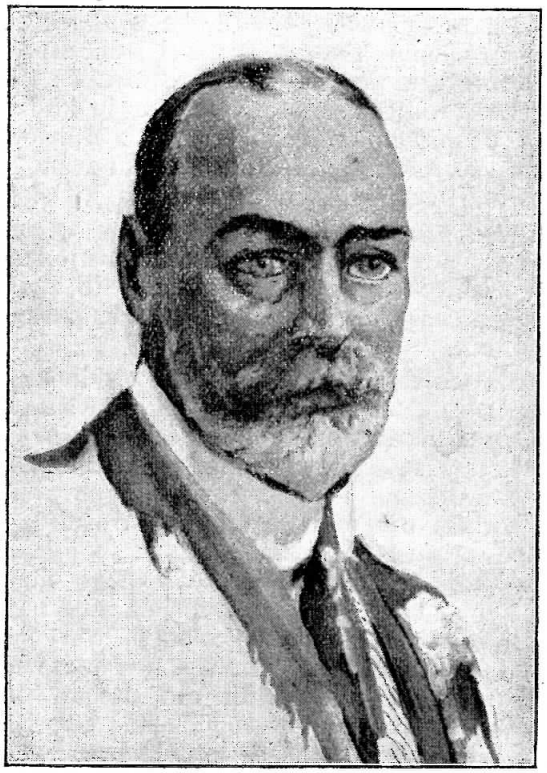

ENGLESKI KRALJ ĐURO V.
Prigodom 25. godišnjice njegova vladanja 1910.—1935.

sloboštine njenih sastavnih dijelova radikalno provedene, a da to državnoj cjelini nesamo nije škodilo, nego dapače koristilo. Osim toga se svjetskim ratom povećao nesamo kolonijalni posjed Engleske, nego i utjecaj njezin na evropskom kontinentu.

Iako je kralj Đuro V. dalje od katolicizma, nego što je bio njegov otac Eduard VII., značajno je, da se pod vladavinom njegovom ipak sve ljepše i jače razvija katolička Crkva u Engleskoj. Mnogi najbolji i najistaknutiji sinovi Engleske pristupaju u katoličku Crkvu i ni u jednoj evropskoj državi nema toliko obraćenja kao u Engleskoj. Nema sumnje, da će to biti od nemalog utjecaja za budućnost Engleske.

Baš u ove dane, kad se sva Engleska nalazi u općem zanosu slaveći jubilej svoga kralja, sprema se u Rimu svečana kanonizacija nekadanjeg engleskog prvog ministra bl. Tome Mora i biskupa Fishera, dvojice mučenika za engleski katolicizam, koji ravno prije 400 godina posvjedočiše krvlju svoju odanost prema katoličkoj

Crkvi. I jedno i drugo slavlje diže glas i ugled Engleske u današnjem svijetu.

Kralj Đuro V. navršit će za nekoliko tjedana 70 godina života. Rodio se naime 3. lipnja 1865. Bio je drugi sin tadanjeg nasljednika prijestolja te nitko nije ni mislio, da će njega kada zapasti englesko prijestolje. Ali kad mu je stariji brat g. 1891. iznenada umro, zapade njega nasljedstvo prijestolja, na koje je zasjeo 6. svibnja 1910. Za svojih je mladih godina proputovao sve dijelove britanskog carstva i druge krajeve zemaljske kruglje. Osim što je uvijek volio putovati, velik je ljubitelj športa, a i filatelija je jedna od najmilijih njegovih zabava.

Takva je eto u glavnim svojim značajkama ličnost engleskoga kralja jubilarca, kojega danas veliča sva Engleska i o kojem govori sada cijeli svijet.

Dr. A.

LJUDI I IZLOZI

Ima ih svakojakih! I ljudi i izloga! Susrećemo, odnosno vidimo ih svakog dana. I jedne i druge. Prolazimo kraj jednih, a i pokraj drugih. Izlozi su redovito lijepo uređeni, jer im je konačno svrha, da privuku prolaznike i da iz njih eventualno stvore dobre kupce, a ljudi su svakojaki, redovito sirotinja, slabo odjevena, a još slabije obuvena.

Svaka vrst izloga ima uglavnome svoje stalne posmatrače, koji se kraj njih redovito zadržavaju i gdjekada i uđu u dotične radnje, ako im je to moguće.

Djeca stoje pred trgovinama školskih knjiga i drugih školskih potrepština, ali još više i još češće pred prodavaonicama igračaka, zatim voća i slatkiša, pred slastičarnicama. To su dobre mušterije. Dobre, a i stalne. Neki od njih svakog dana zalaze u te radnje i obilno troše. To su gospodska djeca, koja imaju stalan svoj »tašengeld«, koji je mnogo puta viši nego mnoga radnička nadnica, od koje treba da muž i žena sa petero, šestero nejake djece podmire sve svoje svakodnevne potrebe. I stan u kakvom vlažnom podrumu ili u kakvoj periferijskoj daščari i jelo, pa makar to bio i sami kruh i luk, i ono nešto prnja, što se mora na sebe navući, jer se go ne smije i ne može hodati. Druga se djeca u takve radnje navraćaju samo od zgode do zgode: kad dobiju koji dinar ili kad ga i ukradu kod kuće. Treća se ne navraćaju u radnju, ali su ipak najvjerniji posmatrači takvih izloga. Oni upravo gutaju očima predmete izložene u spomenutim radnjama, ali su im nedoseživi. To su djeca sirotinjska i imaju pravo da jedu slatkiše i voće samo očima kroz prozore izloga.

Jod proti skleroze,
brom i fosfate za živce,
magnezij za žuč i jetra,
mangan za krv,
kalij za bubrege,
kalcij proti upala i katara,
sumpor proti reume,
teške metale za protoplazmu i žlijezde,
litij proti mokraćne kiseline,
ugljičnu kiselinu za srce i hormone,
alkalije proti kiseline želuca,
sve te i još mnoge druge ljekovite minerale proti stvaranja kamenaca, grčeva itd. ima u sebi od svih mineralnih voda cijele Jugoslavije samo čuvena

RADENSKA!

Zato je tako dobra, pitka i zdrava!

Odrasli se ljudi zaustavljaju redovito pred drugim izlozima. Intelektualci stoje pred knjižarama baš kao siromaška djeca pred slastičarnicama. Gutaju očima knjige, rado bi zašli i u knjižaru, ali ne mogu, jer nemaju novaca. Nemaju ni novaca da podmire mnoge druge potrebe za spasavanje i održanje golog života, a kamo li da mogu smoći sredstva za »luksuz«, za knjige. One su doduše duševna hrana, ali kad milijuni ljudi nemaju sredstava ni za najnužniju tjelesnu hranu, čemu da intelektualci imaju potrebnu im duševnu hranu? Oderani im kaputi i pokrpljene cipele govore o tome, kako baš ne obiluju blagom ovoga svijeta, a upali obrazi i suhi kašalj svjedoče, da im ni tjelesna hrana nije odviše obilna i izdašna. Gutaju oni kroz velika izložna stakla knjige i zadovoljavaju se pustim željama.

Mnogi odrasli stoje i pred raznim radnjama manufakture i uopće odjevne i tekstilne robe. Tu ih ima svakojakih. Neki su ozbiljni kupci. Imaju gotov novac — i sada biraju, gdje će robu kupiti. Traže bolju robu i jeftiniju cijenu. Ima ih i onih, koji se nadaju, da će u budućnosti moći doći do mogućnosti, da se barem donekle pristojno odjenu i obuju, ali najviše ih je takvih, koji su goli i bosi i puni samo pustih želja. Na izlozima velikih tvrtki stajalo je ogromnim, lijepo osvijetljenim pismenima napisano: »Ne bojte se zime, jer mi ćemo vas potpuno odjenuti i obući!«, a oni zebu na snijegu, kroz vrške cipela vire im goli prsti, a lakti im na proderanim kaputima govore o svim mogućim neispunjenim željama.

Još zanimljiviji su izlozi živežnih namirnica, osobito oni suhomesnate robe. Pred njima stoje uglavnome dvije vrste ljudi: Domaćice, koje imaju ozbiljnu nakanu kupnje, samo se još nisu odlučile, koju i kakvu robu da kupe, i more onih, koji bi kupovali mnogo toga, ali nemaju novaca. Stoje u izlozima kobasice, suho meso, lijepe šunke, bijeli kruh i mnogo toga, što je tako lijepo i zamamljivo, osobito za gladne ljude, ali sve je to stotinama, pa i hiljadama ljudi, što prolaze kraj tih izloga, daleko, vrlo daleko i nedokučivo. Gladni su oni, — i ti ih izlozi upravo mame i izazivaju. Izazivaju i vode na svašta, jer glad očiju nema.

Takvi su izlozi i takvi ljudi... Treba proći svakog dana pokraj njih i promatrati i jedne i druge i misliti, vrlo mnogo misliti. Izlozi nisu mrtvi, iako ne govore, a i ljudi su živi, iako samo šute i ne čuje se od njih ni glas.

DR ZVONKO ŠPRAJCER

ČEŽNJA ZA GRADOM

Već je prije rata siromašniji puk sa sela ostavljao svoju roditeljsku kuću u selu ili u zaselku i selio se u veliki grad, da zarađuje za život. Poslije svjetskoga je rata u nekim industrijalnim zemljama svijeta pojurilo toliko ljudi u velike gradove, da su veliki gradovi dobili po nekoliko puta više stanovnika, negoli su ih prije imali. U Udruženim su Državama Sjeverne Amerike neki gradovi imali prije rata tek po nekoliko stotina tisuća stanovnika, a sada u tim gradovima živi već preko milijun ljudi. U Evropi baš nijesu preko noći nastali gradovi s milijun ljudi i više, ali su svejedno mnogi gradovi mnogo porasli . . .

U našoj se državi vrlo povećao broj stanovnika u Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Karlovcu, Sušaku, Splitu, Banjaluci, Sarajevu, Beogradu, Nišu, Skoplju, Novome Sadu, a donekle i u drugim gradovima.

Danas svuda po svijetu pišu učene knjige i sve novine o socijalnim pitanjima, o krizi, o novim vremenima, kojima se nadamo u gospodarstvu itd. Tako čitamo i o tome, kako mnoštvo naroda juri u velike gradove poradi zarade.

No osim zarade ima i drugih razloga, poradi kojih ljudi iz malih mjesta ili sa sela čeznu za velikim gradom. Evo da nabrojimo neke. Činovnici, koji imaju djece za više škole, žele se preseliti u veliki grad zato, da im bude djecu lakše iškolati. Nadalje veliki gradovi imaju u stanovima neke udobnosti, kojih nemaju mala mjesta ni sela. Na priliku pomislimo, kako je strašna muka za vodu, ako nema vodovoda. Ima provincijalnih gradića, gdje nema ni dovoljno gradskih ni privatnih bunara. Vidiš na priliku, da u bačvama voze kući vodu iz rijeke. U gradovima, gdje su praonice u kućama, lako je prati rublje, jer se rublje pere u praonici. U malim mjestima i na selima, gdje toga nema, pranje je rublja zamršen posao, pri kojem se potroši silna energija.

Ima dalje još golem razlog, da se pune stanovnicima veliki gradovi. To je moderno poganstvo. U kršćanskim državama svijeta veliko mnoštvo ljudi živi praktično poganskim životom. Žive samo za stvari ovoga svijeta. A svijet ne može dati duši onaj mir, koji nije od ovoga svijeta. Kako moderni poganin nema nigdje pravoga mira, njemu se mili veliki grad, pun halabuke, senzacije, promjene, zabave. Današnji su veliki gradovi mnogo nalik na poganski stari Rim onoga vremena, kad je stalo propadati pogansko rimsko carstvo. Tadašnji je Rim bio pun zabava, koje su služile bogatim Rimljanima. Rimski je puk (siromašniji Rimljani) tražio od cara i gospode, neka se priređuju igre. »Kruha i igara!« bilo je životno pravilo rimskoga puka. Robovi su radili, a Rimljani bi provodili vrijeme često bez posla. Rimljanin bi svaki čas izašao na ulicu, brbljao s ovim ili onim znancem, a onda bi se vratio kući i iz kuće bi opet van izašao. Vladao se kao čovjek, koji nešto traži, ali ni sam ne zna, što traži i što hoće. Uvijek je tražio nešto, čime bi se zabavio . . .

Danas je u velikim modernim gradovima život gotovo poganski. Samo što danas mjesto rimsoga cirkusa imamo na tisuće svakojakih senzacija, da se njima draže živci modernih pogana. Kad se svršio svjetski rat, neko je vrijeme silno napredovala u svijetu industrija, promet i trgovina. Nastalo je obilje novaca. Po velikim je gradovima osvanulo tisuću stvari za zabavu. Bilo je ljudi, koji su se naglo bogatili, pa su putovali u veliki grad, da spiskaju svoje novce.

Dakle, kako vidimo, i želja je za užitkom kriva, da su veliki gradovi stali nerazmjerno, abnormalno rasti. Zato u velike gradove juri ne samo sirotinja, što želi zarade, već u veliki grad jure i imućni ljudi, što su u malim mjestima stekli kapital, pa žele u velikome gradu sjajnije živjeti ili se nadaju, da će se u velikome gradu dokopati velika ugleda.

JOSIP ZIDARIĆ

ZANIMLJIVO PUTOVANJE U BELGIJU

priređuje Jeronimski Putnički Odbor
od 30. lipnja do 12. srpnja 1935.
NA MEĐUNARODNU IZLOŽBU
Cijena će biti oko 3200 Din
Potanji raspored naknadno
Sve obavijesti daje
UPRAVA „OBITELJI", ZAGREB
TRG KRALJA TOMISLAVA BROJ 21

Od sada može svatko fotografirati
s novim fotoaparatom

KODAK BABY-BROWNIE
Cijena Din 75·—

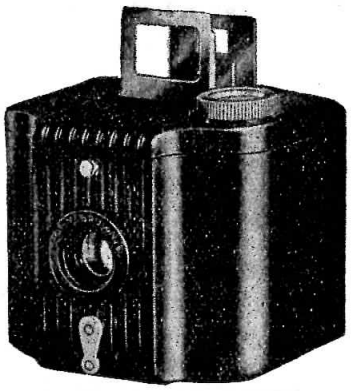

Solidan, lijep i dobar aparat. Upotrebljavajte za taj aparat uvijek Kodak filmove.

KULTURA

Kazalište

WAGNEROVO „RAJNINO ZLATO"

U našem kazalištu u Zagrebu izvodila su se dosad ova glazbeno-dramatska djela velikog njemačkog skladatelja Rikarda Wagnera: »Ukleti Holandez«, »Tannhäuser«, »Lohengrin«, »Tristan i Izolda«, »Majstori pjevači«, »Parsifal« i »Valkira«. Dakle sedam od ukupnih jedanaest njegovih djela. »Valkira«, koja se već prije svjetskog rata, a i poslije, kod nas izvodila, zapravo je samo jedan dio iz Wagnerove tetralogije, koja se sastoji iz 4 djela te se zove skupnim imenom »Prsten Nibelungâ«. I to »Valkira« je drugi dio iz toga ciklusa. Nekako je čudno, da je izvođen drugi dio, a prvi nije. No ove godine dočekali smo evo i izvedbu prvog dijela, koji se zove »Rajnino zlato«. (Treći dio je »Siegfried«, a četvrti »Sumrak bogova«. U Beyreuthu, gdje se u Wagnerovu kazalištu izvode samo njegova djela, izvodi se cijeli »Prsten Nibelungâ« u 4 večeri zaredom. To dakako ne znamo, kad ćemo i kod nas dočekati.)

RIKARD WAGNER

Rikard Wagner uzveličao je »Prstenom Nibelungâ« germansku mitologiju. To je najgermanskije njegovo djelo. Radio je na njemu 26 godina. »Rajnino zlato« skladao je g. 1854., a dvije godine kasnije, t. j. 1856. bila je već i »Valkira« dovršena. Iste godine počeo je raditi i na »Siegfriedu«, ali ga je u sredini prekinuo, jer se dao na druga djela, pa je »Siegfrieda« tek 12 godina kasnije, t. j. tek 1868. nastavio i g. 1871. dovršio. Napokon je »Sumrak bogova« bio gotov g. 1874. Prva izvedba cijelog nibelunškog ciklusa bio je u Beyreuthu g. 1876. te je to bilo najveće Wagnerovo slavlje.

U »Rajninu zlatu« prikazuje se, kako je zlato, koje se nalazilo u rijeci Rajni čuvano od Rajninih kćeri i koje je davalo čudesnu moć, ukrao zli nibelunški patuljak Alberich, a od njega ga je u obliku prstena oteo bog Wotan, da njim otkupi svoju kćer Freiu, koju je bio obećao kao nagradu orijašima Fasoltu i Fafneru zato, što su mu sagradili Walhallu. Wagner je taj sadržaj zaodjenuo teškim ruhom svoje »lotivičke, harmonijske i instrumentacijske grandioznosti.

Izvedba je pod dirigentom Baranovićem u krasnoj inscenaciji Ljube Babića na visini. Dosad je »Rajnino zlato« samo tri puta izvođeno. Dr J. A.

Književnost

Dr. Fr. Ks. Novak: ŠTO JE ČOVJEKU RAD, 11. svezak »Jeronimskog svijetla«, Zagreb 1935., str. 32., cijena 1 Din. — U novoj ukusnoj opremi stupaju ovim sveskom pred nas jeronimske brošure te već tim pobuđuju veću pažnju nego dosad, a sigurno će izazvati i nove povećane simpatije među širokim slojevima čitalačkim. To treba na prvome mjestu istaći, kad govorimo o ovoj brošuri, koja i sama po sebi svojim sadržajem zaslužuje posebnu pozornost. Došla nam je evo za početak svibnja, kad se po cijelom svijetu slavio dan rada, pa je to najzgodnija prilika, da se svi malo dublje zamislimo u pitanje rada, ali nesamo površno s vanjske njegove strane, nego da zavirimo i malo dublje u njegovu bit. Tu nam mogućnost evo daje ova vrijedna knjižica, koju je napisao nedavno preminuli češki pisac. Pred nama se tu otvaraju mnoge nepoznate strane čovječjega bića, koje je najuže vezano radi materijalne zarade, kako bi to htjeli oni, koji gledaju život kroz materijalističke očale, nego iz dubljih životnih razloga, koji spadaju u područje duševnosti. Svakom, tko je kadar da dublje misli, bit će čitanje ove knjižice pravi užitak. Pisana je dosta laganim stilom (iako često aforistički), pa će je svatko moći s razumijevanjem čitati. U uvodu je urednik zgodno istaknuo značenje blagdana Krista Radnika, koji Crkva sprema da uvede, a na koncu knjižice je dodan nada sve lijep odlomak o Kristu kao radniku iz Papinieva »Život Kristova«. Ne možemo dosta reći, koliko preporučamo ovu zaista sjajnu knjižicu svim svojim čitaocima.

R. F. Magjer: EPIGRAMI BIOGRADSKI I DRUGI, naklada E. Vitaliani i sin, Sibenik 1935., str. 40. — U našem je listu već više puta istican književni rad R. F. Magjera, vođe osječke grupe hrvatskih književnika. Afirmirao se i kao pjesnik i kao pripovjedač i kao književni organizator. Djelâ u većim umjetničkim formama nije stvarao, nego se uvijek radije držao manjih formâ. U tom je dao i vrlo lijepih slika iz slavonskog seljačkog života. Proza mu je jača nego pjesma, iako se i njegovim stihovima ne dadu katkad poreći pozitivne književne vrednote. Težnja za umjetničkim izražajem u maloj formi navodi ga, da stvara epigrame, te je u tom zauzeo kod nas jedno od najistaknutijih mjesta, iako se i tu opaža, da više ide u širinu nego u dubinu, a to je svakako manje na korist umjetničke vrijednosti onoga, što stvara. Ova zbirka od 158 epigrama pokazuje, kako R. F. Magjer traži da pjesnički što pregnantnije markira svoje osobne veze i simpatije prema najraznolikijim ljudima, kulturnim pojavama i ljepotama Dalmacije. Zato je ova knjižica zanimljiva više kao kulturno zrcalo, nego li kao pjesničko djelo.

Mladen Širola: NA MAJČIN DAN, zbirka igara o majčinu danu, »Pozornica« br. 8., izdaje knjižara Kratina, Zagreb 1935., cijena 12 Din. — Knjižar Josip Kratina posvećuje mnogo pažnje diletantskoj pozornici te izdaje i posebni niz igluma, koje dobro dolaze diletantima. Većinom su to stvari konvencionalne, ali možda baš zato dosta praktične za redovite potrebe diletantskih priredaba. Tako eto i ova knjižica donosi tri igluma Mladena Širole, sve tri namijenjene za priredbe prigodom proslave majčina dana: dvije su u jednom činu, i to »Majčina sreća« (5 osoba) i »Na majčin dan« (9 osoba), a jedna je u tri čina pod naslovom »Majčica« (za 8 osoba). — Preporučamo.

Papinijev »GOG«, koji je nedavno izašao u Knjižnici Dobrih Romana, naišao je na golemo zanimanje među hrvatskim inteligentnim čitaocima, pa je to u kratko vrijeme postala jedna od najčitanijih knjiga, što su u posljednje vrijeme izašle. I oni, koji se nikada dosad nisu zanimali za knjige, što ih izdaje Knjižnica Dobrih Romana (premda ima među njima prvovrsnih književnih djela), naručuju sada ovo Papinijevo djelo, jer uviđaju, da bez takve knjige ne može biti pravog inteligentnog čovjeka.

Glazba

Četvrti koncerat Zlatka Balokovića u Zagrebu bio je nakon njegove turneje po Balkanu 27. travnja u Hrvatskom Glazbenom Zavodu. Izveo je Brahmsovu Sonatu u d-molu op. 108., zatim Mendelssohnov Koncerat u e-molu op. 64., a drugi mu je dio programa bio gotovo sav slavenski, te je izveo manja djela od Smetane, Rimskog-Korsakova, Štolcera-Slavenskog, Dvořáka, Nováčeka i Paganinijeve »Tri kaprice« u preradbi Szymanowskoga. Izvan programa izveo je zajedno s tenoristom Pavlom Vlahovićem klasični Largo iz opere »Xerxes« od Händela te jedan »Ave Maria«. Dakako da je oduševljenoj publici na koncu morao još nešto i dodati. Koncerat je završen tim, što je poštanska glazba odsvirala koračnicu, koju je njen dirigent skladao i posvetio Balokoviću. Dvorana je i ovajputa bila dupkom puna. Dr. A.

RADIO ZASTUPSTVO

Aparati — zadnja riječ! — Najmoderniji baterijski aparati svih vrsti! — Radio klinike za sve sisteme!

FRANKOPANSKA ULICA 2 A (DVORIŠTE)

ZA 10 DINARA VAŠE DIJETE KROZ ČITAVU ŠKOLSKU GODINU PRIMA »MALU MLADOST«!

NAŠ DOM

Dobar tek

JELOVNIK ZA OVAJ TJEDAN

Nedjelja. Objed: Francuska juha od zelenja. Pržena janjetina i salata. Roščići s orasima ili makom. — Večera: Punjeni krumpiri.

Ponedjeljak. Objed: Juha od celera. Varivo od leće. Kompot. — Večera: Kajgana s vrhnjem.

Utorak. Objed: Govedska juha sa žličnjacima od špinata. Varivo od krumpira s faširanim odrescima. — Večera: Govedina sitno nasjeckana, pomiješana nasjeckanim lukom, octom i uljem te odozgo s narezanim kolutićima luka.

Srijeda. Objed: Mliječna juha. Valjušci od krumpira sa salatom. — Četvrtak. Objed: Juha od vina. Kuhano pile sa zelenjem. Savijača od špinata. — Večera: Mladi krumpir s maslacem.

Petak. Objed: Juha poput riblje. Drobljenac sa salatom. — Večera: Naduvak od špinata.

Subota. Objede: Juha od cvjetače. Punjena pržolica s makaronima. Rezanci s makom. — Večera: Puding od riže, možđana i vrganja.

Francuska juha od zelenja. Na maslacu pirjaj svake vrste zelenja, kojega sad ima, zajedno s gljivama. U juhu možeš metnuti i pirjane riže. Pirjano zelenje i riža se ne ocjeđuju, kuhaju se s jetrima, koja se zatim izvade pa se načine male okrugljice, koje se onda zakuhaju u juhu.

Kuhano pile sa zelenjem. Pile razreži na komade i metni ga u toliko vode da pokrije meso. U to nareži na tanke kolutiće mrkvu i malo peršina i korabice, metni nekoliko zrna bibera i posoli. Kuhaj u pokritom loncu polagano, tako da ostane na malo juhe. Zakiseli limunom. Složi meso na zdjelu pa ga prelij juhom sa zelenjem, a po mesu metni mrvice prepržene na maslacu.

Žličnjaci od špinata. Miješaj žlicu masti sa dva cijela jajeta, tri žlice kroz sito prognječena (pasirana) špinata, tri žlice mlijeka i dvije do tri žlice brašna. Od tog tijesta tada otkidaj žlicom žličnjake, zakuhavaj ih u slanoj vodi i metni na koncu kuhane u juhu.

Mladi krumpir sa maslacem. Mlade krumpire oguli, kuhaj u vreloj slanoj vodi. Kuhane ih ocijedi, metni na njih sitno kosanog peršina i komad maslaca, pokrij poklopcem i dobro potresi, da se sav krumpir jednako namasti, zatim stresi na zdjelu. S. A.

Kućanstvo

Kako se čiste mrlje iz odjeće? Što je mrlja starija, to se teže čisti. Najbolje je svaku mrlju odmah iščistiti, čim se zamaže. Ako je mrlja od tinte, boje ili masti, metni na nju najprije upijačicu (upojni papir) ili krpu, pa će često biti dosta, ako zatim ono zamazano mjesto još ispereš čistom vodom. Nikada nemoj mrlju ribati! Masne se mrlje čiste benzinom, ali samo čistim. Kod svakoga čišćenja treba osim dobroga sredstva za čišćenje i mnogo strpljivosti. Tko je nestrpljiv, taj će odijelo obično još više zamazati čisteći mrlju, koja se lako čisti.

Jaja se vade iz vruće vode najbolje cjedilom, kroz koje se cijedi obično čaj ili kava. Redovito kuharice vade kuhana jaja žlicom, ali cjedilom je bolje, jer u njemu ne ostane vruće vode, nego se sva iscijedi.

Stari neukusni orasi bit će opet dobri i ukusni kao svježi, ako ih polijemo vrelom vodom i ostavimo u njoj, dok ne ohlade.

Zaklana kokoš ostat će lijepa bijela, ako je umotamo u krpu, koju smo prije namočiti u vodi i iscijedili.

Majka i dijete

Dječja kolica najbolja su od pletenog šiblja i ako su iznutra obložena tkaninom, koja propušta zrak, a ne voštanim platnom, kako je to obično kod dječjih kolica. Jednako su nepodesna za dijete i kolica, koja su u obliku škrinje (obična današnja dječja kolica), kao i posve otvorena športska kolica: u onim je zato, što u njih ne prodire zrak, djetetu previše sparno, a u športskim je dijete opet previše izloženo zraku i vjetru.

Ako dojenče drži glavicu bliže jednom ramenu nego drugom, pa ako se to jasno vidi i u trećem tjednu djetetova života, treba majka da pita liječnika za savjet. Kod takvog djeteta je naime vratna kost kraća na jednoj strani nego na drugoj, a obično je ta kraća kost i deblja, kako se možete osvjedočiti opipom. Tu treba zarana liječničke pomoći, ako ne ćemo, da djetetu ostane taj nedostatak, koji se kasnije samo operacijom može ukloniti, i to ne uvijek sasvim. Naprotiv dok je za vremena, liječnik će znati i jednostavnije i sigurnije pomoći.

Prvi zubi javljaju se najranije u šestom mjesecu, a otada svaki mjesec po jedan daljnji zub, dok ne bude t. zv. mliječno zubalo djetetovo potpuno.

Kada treba da dijete počne piti mlijeko i kavu iz šalice? Od bočice dobro je dijete što prije odučiti, kad jedamput već može dobro samo držati bočicu. Tada ga treba početi navikivati, da pije iz šalice. Lj. V.

Ne badava

ali uz nevjerojatno niske cijene postignete u tapetarsko-dekorativnoj radnji

prije G. JURAK sada S. BALOV

Zagreb, Gajeva ulica 22 — Telefon 61-57

Obnova i popravak kauča, otomana, madraca i t. d. kao i sve u tu struku zasijecajuće radove.

Posjetite bez obaveze na kupnju!

DOGAĐAJI

27. travnja: Njemačka najavljuje, da će graditi ratne brodove i podmornice, pa je radi toga nastala velika uzrujanost u Engleskoj. — U belgijskom glavnom gradu Bruxellesu otvorio je sam belgijski kralj svjetsku izložbu (na koju Jeronimski Putnički Odbor vodi pohod od 30. lipnja do 11. srpnja). — Na podunavsku konferenciju, koja će se sastati 3. lipnja u Rimu, pozvane su Jugoslavija, Čehoslovačka, Rumunjska, Madžarska, Austrija i Poljska.
28. Više od polovice indijskih samostalnih knezova prihvatilo je engleski nacrt, da Indija bude uređena kao federativna država, te bi to imalo biti provedeno do god. 1937. — Njemački katolici darovali za misije 2 aeroplana i 12 automobila, koje je blagoslovio kardinal Faulhaber u Münchenu.
29. U Londonu ustoličen svečanim načinom novi primas Engleske westminsterski nadbiskup Hinsley. — Ministarstvo pošta u Čehoslovačkoj dalo izraditi marke s likovima sv. Ćirila i Metodija, koje će biti puštene u promet koncem lipnja prigodom velikoga katoličkog kongresa u Pragu.
30. Otvoren novi madžarski parlamenat.
1. svibnja: Objavljena statistika, po kojoj je u Španiji od g. 1931. uništeno 156 katoličkih crkvi.
2. Novine pišu, da će talijansko-abesinski rat započeti u rujnu i da će Italija dotle prevesti onamo 200.000 vojnika. — Rusija i Francuska potpisale ugovor o međusobnoj vojničkoj pomoći.
3. Titulescu stigao u Pariz na vijećanje s Lavalom o podunavskom pitanju. — Na otočju Filipini, koje je pod američkom vlašću i koje ima da postane za 10 godina posve samostalno, buknula revolucija.
4. Francuski predsjednik vlade Flandin ranjen kod automobilske nesreće.
5. U Jugoslaviji obavljeni izbori.

UREĐENJE PERIVOJA,

cvjetnjaka, alpinum. Uzdržavanje vrtova kroz cijelu godinu. Uvijek raznog cvijeća i t. d.

Specijalista za vrtnu arhitekturu

DRAGUTIN SCHAAL, Zagreb

Ribnjak vis à vis 28 — Telefon 80-27

DOMAĆICE

kupujte potrebitu staklarsku i porculansku robu u staklani

R. PASARIĆ

Ilica 5 ZAGREB Ilica 5

TORBICE ZA DAME

ženske i muške pojase, aktovke i svu kožnu galanteriju kupujete izravno i jeftinije kod proizvađača

STJEPAN MIHEK

radiona za izradbu torba, kovčega i kožnate galanterije

ZAGREB, ŽERJAVIĆEVA UL. 3 (dvorište)

Telefon iz usluge 20-28

SIVI MIŠ

U svibnju sunce blista kao dragulj, vjetrić miriše na zelena polja, šarene ptice svakog časa lete u slobodan i bistar zrak. U svibnju se i djeca najradosnije igraju... Zato se jednog svibanjskog dana i mali Radovan zadržao na igri dulje nego obično. Kad se vratio kući, već se spuštala noć.

»Nisi li, Radovane, imao što da učiš za sutra?« upitala ga je majka.

»Nisam, mamice,« odgovorio je Radovan i pocrvenio. No kako je bio mrak, to njegova majka nije ni zapazila. A on je pocrvenio, jer je slagao. Za sutra je imao da nauči cijelu tablicu množenja, a u knjigu nije ni zavirio.

Radovan se odmah pokajao, što je slagao, jer na koncu konca on nije bio zločest dečko. Mučilo ga i to, što nije naučio za školu. Zato te svibanjske večeri nije mogao da zaspi. Uzalud se prevrtao i desno i lijevo, san nije nikako dolazio na njegove oči.

Vrijeme je prolazilo. Bilo je već vrlo kasno. Kroz prozor je u sobu ulazilo mjesečevo svijetlo, tako da se sve u njoj razaznavalo. Vidio je na stolu svoje olovne vojnike, nepomične i naoružane, a do njih knjige i bilježnice... pa tanjir s kolačima.

Uto začuje na prozoru neki čudan šum. Pogleda, a to se mali miš s prozora spušta po zastoru u sobu.

»Gle, mišić! Još nikad nisam vidio tako lijepog miša!« pomisli Radovan.

Mišić se ravno zaputio k stolu. I doskora se čulo sasvim jasno, kako se časti kolačima, što su ležali na tanjiru.

I baš se tada dogodilo nešto neobično... Da li je jedan od Radovanovih olovnih vojnika htio da sačuva imovinu svoga gospodara, ili ga je sam mišić oborio — ne zna se; no dogodilo se, da je taj olovni vojnik pao na miša! Preplašeni mišić brzo je skočio na pod, pa na prozor.

I Radovan je skočio iz postelje. Htio je da vidi, kamo odlazi mišić. Pogledao je kroz prozor, ali mišića već nigdje nije bilo. Nestao je negdje u vrtu.

Napolju se širila duboka tišina. Tek je vjetrić šumio među granjem i u visinama titrale nebeske zvijezde.

»Noću je tiho kao u školi!« šapne Radovan i opet se snuždio. Sjetio se nenaučenog zadatka.

Između sitnih zvijezda šetao se debeli i veliki mjesec.

»Mjesec sliči učitelju!«

Uto s neba padne jedna zvijezda na zemlju... Radovan se vratio u krevet. Bio bi brzo zaspao, ali opet začuje na prozoru neki šum.

»Vratio se mišić,« pomisli u sebi mali Radovan i pogleda na prozor.

No ovoga puta to nije bio mišić. Sada je na prozoru stajala blistava zvijezda. Bila je vrlo smiješna: imala je ogromnu glavu, a noge tako tanke, da su se pod težinom krivile. Zvijezda je plakala i molila:

»Radovane, kaži mi, koliko je sedam puta sedam? Čas prije otjerao me je mjesec iz škole, jer nisam znala, koliko je sedam puta sedam... Koliko je sedam puta sedam?«

No nažalost ni Radovan nije znao množenje, jer nije ništa učio. Uzalud je želio da pomogne jadnoj zvijezdi, prevrtao se po postelji i sve mislio: koliko je sedam puta sedam?

Iz daljine se čuo zloban smijeh. Zvijezda i Radovan zadrhtali su od straha. To se smijao debeljkasti mjesec:

»Zar si izabrala baš Radovana? On ti ne zna množenje! On je slagao svojoj majci. Prvi put kad sretnem njegova učitelja, sve ću mu ispričati! Bolje je da zapitaš sivog mišića. Sivi mišić sve zna! Ha, ha, ha!«

Međutim se na prozoru začulo novo tapkanje i sivi mišić skočio u sobu. Bio je zabrinut i uznemiren. Skoro je plakao... Šaputao je tražeći nešto po podu:

»Gdje sam izgubio tablicu? Škola će započeti. Eno je baš sada zvonilo...«

Najednom je radosno kliknuo, zgrabio nešto sa poda i umakao kroz prozor.

Radovan je jedva imao vremena da vidi malu crnu tablicu, koju je mišić držao pod pazuhom. Na tablici je pisalo: $7 \times 7 = 49$.

Dakle mišić je doista znao, koliko je sedam puta sedam! Radovan se brzo okrenuo, da sve to javi zvijezdi, ali zvijezde više nije bilo na prozoru...

Od te večeri Radovan nije majci više lagao, sve je zadatke pažljivo učio i množenje sada znade bolje nego itko u razredu... Nada se, da će još koji put zvijezde doći na njegov prozor... Ali zvijezde ne dolaze! One možda još uvijek misle, da Radovan ne zna tablicu množenja...

TETA LELA

MADONE i sve druge svete, prirodne te historijske slike!
Veliki izbor okvira i uokvirivanje slika uz najjeftinije cijene!
FREDO BERNT
umjet. nakladni zavod
Zagreb, Strossmayerov trg 12
(Seljački dom) Telefon 90-25

ODIJELO svih krojeva u prvoklasnoj izradbi uz vrlo umjerene cijene jedino u krojačkoj dvorani
IVAN SMRKIĆ
Zagreb, Preradovićeva ulica 40
(Dvorište priz.) — Preuzimam popravke!
Veliki izbor engl. i češkin kolekcija.

FOTO I. KOTZMANN
ATELIER ZA MODERNU FOTOGRAFIJU
ZAGREB
STROSMAYEROV TRG BROJ 12
KRALJICE MARIJE ULICA BROJ 3
HRVATSKI SELJAČKI DOM

LY-TAI-FU GOVORI

O ZOOLOŠKOM VRTU

Ona moj rođak iz Šanghaja s dobrim apetitom, koji proučava evropsku kulturu, još nije otputovao. Moja žena i ja razgovarajući među četiri zida došli smo do zaključka, da on uopće i ne će otputovati. Već se toliko evropejizirao da tuče moju najmlađu kćer, priča joj priče i posuđuje novac od služavke. Ja sam svoju rođačku dužnost ispunio do kraja: pokazao sam mu sve, što je vrijedno da se vidi: spomenike, muzeje, kuće, koje su jednoć izgorjele, predsjednike raznih udruženja, starije gospođice s mirazom i najslavnije političare. Zadnjih me je dana već napustila fantazija te kupujem »Vodiče« i »Šetnje« da pronađem nove znamenitosti, koje rođak mora da vidi u interesu evropske civilizacije.

Jučer u jutro, pošto je popio čaj s maslacem, šunkom i jajima, rođak je četvrt sata listao po »Vodiču,« zaustavio se na jednoj stranici i uvrijeđenim glasom primijetio:

»Sramota! Tu još nismo bili.«

Prignuo sam se nad knjigu i ugledao kavez s čoporom lavova. Pod kavezom je pisalo: »Posjetite zoološki vrt!«

»Mislio sam, da nije važno,« rekoh. »Životinje u užem smislu ne spadaju u pojam kulture.«

»Tako?« smrknuo se rođak. »Znači: stranac smije da vidi, samo lijepe strane, javnog života, ono, što pogoduje propagandi za turizam i vanjskoj politici. Ostalo je samo za državljane . . .«

»Ne«, rekoh, »mi nemamo čega da se stidimo. Mi smo prijatelji životinja u užem i u širem smislu. Naši zoološki vrtovi su odraz i slika . . .Uostalom, vidjet ćeš i sam.«

Platio sam ulaznice za rođaka i sebe te se preko drvenog mostića uputismo u vrt. Svi putevi i staze vrta bili su puni posjetilaca, ponajviše djece, koja su se pred kavezima protupropisno derala i brisala suze razdražujući životinje.

Naišli smo najprije na kavez vukova. Zvijeri su bez apetita glodale nekakve kosti i kad je rođak mahnuo rukom, pobjegle u kut drhćući i cvileći.

»To su vukovi?« upita začuđeno rođak.

»Jasno, da su vukovi. Kod nas uopće svaka životinja biva prije uvedenja u kavez propisno pretražena i ispitana, da se ustanovi njen identitet. Uostalom piše gore na tablici.«

»Interesantno. Kod nas u Tibetu vukovi svake godine požderu nekoliko stotina pastira. Bit će, da je to neka posebna mirna evropska vrst.«

»Ne mislim. To s pastirima dešava se i kod nas po planinama. Nego kad vukovi dospiju u kavez, onda se civiliziraju. Kod nas se to civiliziranje sprovodi na veliko. Kad kasnije vukove puste u šumu, tako su pitomi, da pastirima nose štap i čuče na dvije noge.«

Rođak je raskolačio oči od čuda, a ja sam pravio tako istinoljubivo lice, da sam gotovo sam sebi povjerovao.

Od vukova smo došli k papigama. Šarene ptice s golemim semitskim kljunovima stajale su nepomično na obručima od žice i proučavale prolaznike. Moj rođak pristupi k jednoj i poviče:

»Dobar dan!«

Papiga se ni ne pomače.

»To nije papiga. To je prefarbani golub,« odlučno je tvrdio rođak.

»Nemoguće. Mi ne falsificiramo ptice. Sve su boje garantirano prirodne i ne blijede kod pranja.«

»Čudnovato. Kod nas u Šanghaju pedeset posto papiga zna naizust Čang-Kaj-Šenov proglas na narod. A papigu, koja ne zna bar najelementarnije pozdrave, uopće ne možeš prodati.«

»Za nas nije važno, da papiga govori. Ona ionako nema što da kaže. Njena je zadaća, da zadivi prolaznike svojim bojama i uveliča šarenilo zoološkog vrta.«

Dok smo se odmicali od egzotičnih ptica, one se naglo uskomešaše. I kao na zapovijed otrgnu se odjednom iz njihovih kljunova hrapav, grleni povik:

»Živiooooo!«

»Nevjerojatno, što sve može civilizacija da napravi od Božjih stvorenja . . .,« zapanjio se moj rođak. Ja sam naprosto triumfirao od ponosa.

Obišli smo nekoliko nevažnih životinjskih nastamba i konačno došli do kaveza s lavovima, koji je moj rođak pronašao u »Vodiču«.

»A koliko vi to imate lavova?« upitao je začuđeno rođak.

»Pa imamo ih oko četrdeset. Prija im klima pa se množe.«

»Ne valja to,« primijeti rođak. »Lav je kralj životinja pa kao samac bolje imponira.«

Razgovarajući tako primakli smo se sasvim kavezu. Odjednom začu se nekakav šum i mi se okrenusmo. Jedna golema lavica došepesala je do rešetaka i viknula meni i rođaku ravno u uho. U jednom trenu nastao je u kavezu pravi urnebes. Sve su kraljevske zvijeri poskakale sa svojih mjesta, najurile prema rešetkama i stale da urliču. Djeca su počela da plaču, odrasli da bježe, životinje iz susjednih nastamba pobjegle su zavijajući u rupe i kutove. Jedan čuvar vrta dojurio je do nas sav bijesan i gotovo da nas nije isprebijao:

»Idioti bedasti, kaj ne vidite gore črno na belom, da je zabrajneno dražiti zveri?!«

MALO ŠALE

Vojnička. Narednik pita vojnika: »Što mora učiniti vojnik, da ga pokopaju s vojničkim počastima?«

»Umrijeti!«

Nemogućnost. U delikatesnu trgovinu dolazi gospodin, koji bi htio kupiti fazana.

»Nažalost, nemamo fazana,« reče trgovac. »Želite li možda fazanove konzerve?«

»Što mislite! Zar mogu kazati ženi, da sam ustrijelio konzervu?«

Lijepo domaćinstvo. »Micika, donesite mi radensku staklenku, na kojoj piše »kiselo«. Sigurno u njoj ima još nešto malinovca.«

Uljudni unuk. »Ivice, baka je bolesna. Pođi k njoj i kušaj je razveseliti.«

Ivica pođe i za čas se vrati.

»No,« pita mamica, »je li se baka što razveselila?«

»Ne.«

»Zašto?... A što si joj lijepa pripovijedao?«

»Pitao sam je, da li bi joj bilo drago, kad bi joj glazba svirala na pogrebu...«

Pamet. Učitelj je bio beznadan zbog nerazumnog učenika. Jednog mu dana reče:

»Pođi u ljekarnicu i kupi za dinar pameti.«

»Dječak ustane i pođe. Na vratima se okrene i upita:

»Hoću li kazati, da je za gospodina učitelja?«

Optimist. »Da li znaš, što je pesimist?«

»Pesimist je čovjek, koji između dva zla izabere oba.«

»A optimist?«

»Optimist naprosto ne izabere nijednoga.«

Ženska zloba. »Gospođo Ropovićka, kako ste se promijenili kroz ovo sedam godina, što vas nisam vidjela! Jedva sam vas prepoznala...«

»Doista? A ja sam vas odmah prepoznala po vašem šeširu.«

Ekonomično sredstvo. »Moja će me kćerka upropastiti sa svojim rukavicama. Svakog joj tjedna treba novi par rukavica. Ne znam, šta ću?«

»Kupite joj lijep prsten, pa ih više ne će nositi.«

Razlika. »Kako si ti čudan čovjek, mužiću! Kad smo bili zaručeni, govorio si, da bi me od dragosti čitavu pojeo; a sad se mrgodiš, ako dobiješ jednu moju vlas u juhi!«

U zoološkom vrtu. »Ona zmija ima silnu snagu! Vola zadušil!«

Žena mužu: »Ivane, za ljubav Božju, ne idi joj blizu!«

Kritika. Gost: »To je bila t. zv. juha s rezancima?«

Gostioničar: »Da, gospodine!«

Gost: »Zanimljivo!«

Isto! »Kad bih se drugi put rodio, htio bih biti — majmun!«

»Pa zašto opet isto!«

Prekrasno. »Petre, zašto ne pokažeš ženi, ko je gospodar u kući?«

»Ništa me pomaže! Već je kasno!«

Razlika! »Žene su počele raditi sve, što i muškarci.«

»Ipak nisu sve!«

»Što nisu?«

»Nisu se usudile da slave svoju pedesetu godišnjicu!«

ŠAH

Problem broj 19

H. v. Düben, Landskrona.

Bijeli matira u tri poteza

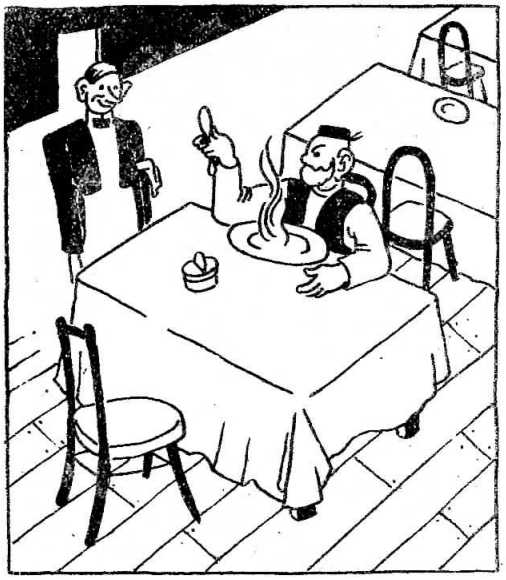

ČIKA DOBRIJAN I NJEGOVA JUHA

Na izletu dobri čika
uvijek juhu pije;
juha čiku osvježuje
i žile mu grije.

No zašto je k sebi čika
zvao konobara?
Slušajte ga, šta se s njime
čika razgovara!

»Konobaru, poslušaj me,
jesi l' to kad čuo?
Gle, ja sam ti sol čitavu
u juhu sasuo...«

»O, ne smeta, dični čika,«
konobar mu veli.
»Nove ću ti soli dati,
koliko ti srce želi!«

ZANIMLJIVOSTI

Kosti odraslog bika, kad ga zakolju, imaju poprečnu težinu od 70 kg.

Jedna tona kamenog ugljena dade toliko topline, koliko četiri akova gorivog ulja.

Koliko teži muha? Obična muha teži jednu četvrtinu grama.

Svjetska proizvodnja automobila iznosila je u mjesecu siječnju ove godine 369 tisuća kola.

»Mala Mladost« izlazi već petu godinu, a još mnoga djeca ne znadu, da joj godišnja pretplata iznosi samo 10 dinara!

Šoferima je zabranjeno pušiti za vrijeme vožnje. No to nije kod nas nego u nekim drugim zemljama — na pr. u Čehoslovačkoj.

200 vagona ugljena dnevno potroši Batersea, glavna električna centrala u Londonu.

Najviše piva popije se u Belgiji, zatim u Engleskoj, a na trećem mjestu dolaze Njemačka i Austrija.

Sve drago kamenje — osim dijamanta dade se izraditi umjetnim putem. Treba stoga biti stručnjak, da se može raspoznati pravi kamen od krivotvorenog.

U Americi izlazi dvije hiljade i tri stotine raznih dnevnika.

Stanovi u velegradu. U Londonu ima preko 60 hiljada obitelji, koje stanuju samo u jednoj sobi, a preko 140 hiljada, koje stanuju u dvjema sobama.

POKUĆTVO

Kupujte dobro i jeftino sa skladišta: **Slavko Henč, Zagreb, Vlaška ul. 70b** (Nadbiskupska palača). Izrada i po narudžbi. Van Zagreba dostava autom bez troškova pakovanja.

Oglas registr. pod S. Br. 23763 od 28. XI. 1934.

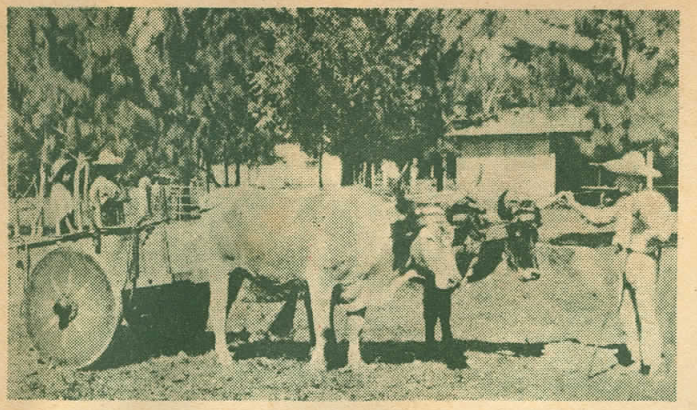

INDIJANSKA KOLA U SREDNJOJ AMERICI

MALI CIGANIN HOĆE DA SVIRA GUSLE KAO I TATA

MALI ČITATELJ ZANESEN MAŠTOM NAD SLIKOVNICOM

KRIŽALJKA

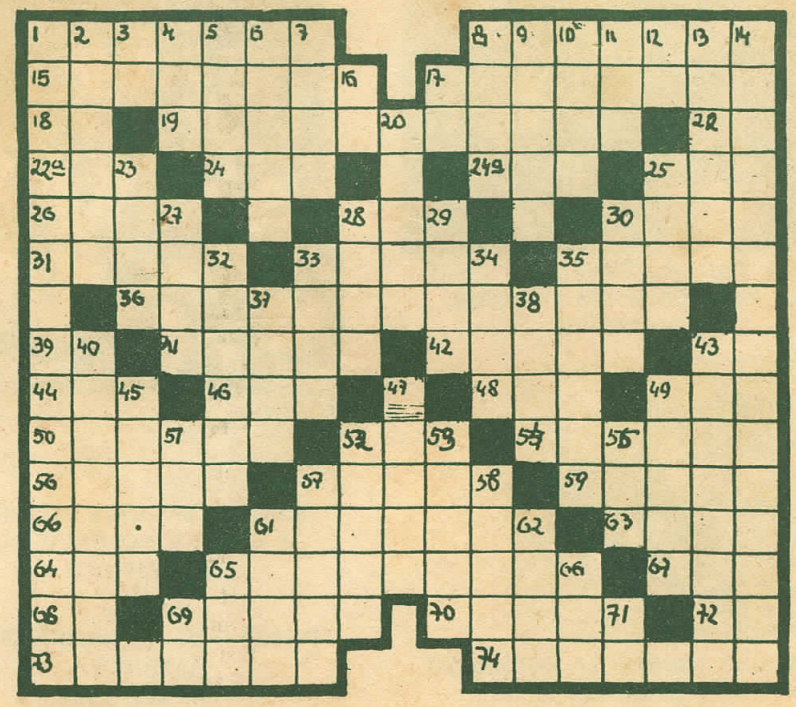

Vodoravno: 1. ništavilo, 8. vrst konjanika, 15. staro-grčka pokrajina, 17. talij. nar. jelo (pad.), 18. kineska mjera za puteve, 19. nestalnost, 22. afirmacija, 22a vrst pjesme, 32. franc. negacija, 24a naziv za Slavena, 25. engl.: ulje, 26. čin, akt (ikav.), 28. sloven.: otac, 30. mjesto stanovanja, 31. jezero u Africi, 33. način hoda, 35. ž. ime, 36. čovjek, koji se hrani izričito biljnom hranom, 39. inicijali autora »Jazavac pred sudom«, 41. azijska velesila, 42. kućica od granja ili platna, koja služe za kratki boravak, 43. talij. prijedlog, 44. engl.: hrast (fon.), 46. rimski kućni bog, 48. madžar. oznaka na željeznici, 49. njem.: siromašan, 50. stabilan, čvrst, 52. german. božica, 54. vrst debelog papira, 56. Rimljanin, 57. otok u Filipinskom O., 59. lič. zamj. (pad.), 60. brat Mojsijev, 61. plemić, 63. dostojanstvenik, 64. stari hrvatski grad, 65. slavni hrvatski pjesnik (»Lijepa naša domovina . . .«), 67. madžar. revolucionarni pjesnik (fon.) 68. pritok Dunava (fon.), 69. sudačka nošnja, 70. str. m. ime (Zlatko), 72. uzvik, 73. strvina, 74 obris.

Okomito: 1. pučki izabranik, 2. vrst rijetke kovine, 3. dva konsonanta, 4. domaća životinja, 5. prelaz preko Velebita, 6. japanski otok, 7. koji je od Ade, 8. mjesto prvog Kristovog čuda, 9. svetačka slika, 10. statura, 11. franc.: umjetnost, 12. natrijski-klorit, 13. vrst motor. kotača (marka), 14. jedna od srednjih škola, 16. lat. prijedlog, 17. ime autora djela »Satir«, 20. str. m. ime, 23. proždrljiv, 25. ascedent, 27. mjesto kraj Maribora, 28. vrst turskog barjaka, 29. crnogorica, 30. film., zvijezda, 32. marljiv, požrtvovan, 33. pokrajina (provinc.), 34. narukvica, 35. baziran, 37. kemij. spoj, 38. napadač, 40. ž. ime, 43. jednogrba deva, 45. krijesni Rimljanin, 46. grad u Istri, 49. metropola Grčke (srp.), 51. igrač splitskog »Hajduka«, 52. gonič jedne životinje, 53. vrst cvijeća, 55. inic. istarskog pjesnika, 57. autor operete »Zemlja smiješka«, 58. kajkav. uvijek, 61. oruđe, 62. postolar. potrepština, 66. djelo, akt (ć=č), 69. pokaz. zamj., 71. brdo na francusko-švicarskoj granici.

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

SLIKE IZ DOMOVINE

ŽENSKA NARODNA NOŠNJA
IZ TRGA KRAJ OZLJA

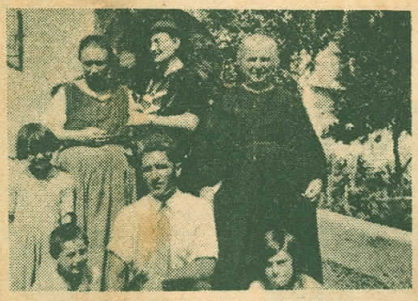

U ŠIBENSKOM DVORIŠTU

GLAVNI OLTAR U KAPELI RIJEKE-SOKOLOVCA KOD KOPRIVNICE

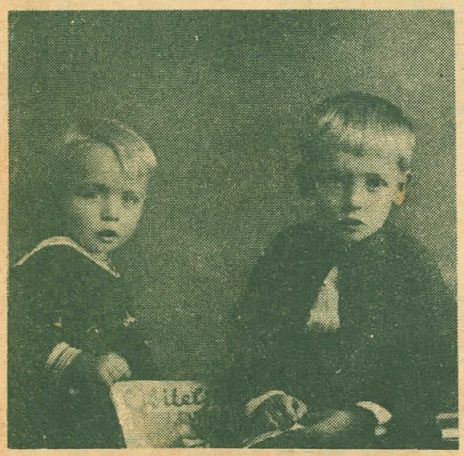

MALI PRETPLATNICI »OBITELJI«
IZ ZEMUNA BORIS I ANDREJ
GRDAKOVIĆ

DJECA SE IGRAJU NA POVRATKU
IZ ŠKOLE

SLIKA SA ŠKOLSKE PRIREDBE
U RIJECI-SOKOLOVCU KOD
KOPRIVNICE

Desno:
ĐAČKI DOM NA OŠTRCU KRAJ
SAMOBORA

Foto Mlač, Zagreb

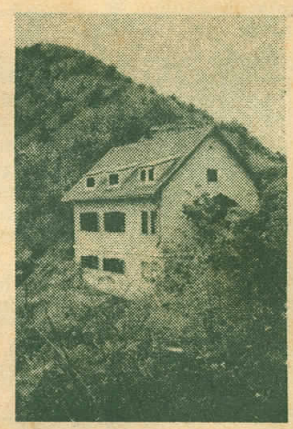

SAMO 1 DINAR

stoji pranje i savršeno glačanje tvrdih ogrlica tako, da na rubovima ne ispucaju, u praonici i gladionici svakovrsnog rublja

„SOKOL", ZAGREB

Boškovićeva ulica 10 i Pejačevićev trg 13

KREVETI željezni, mjedeni i ostalo čelično pokućtvo nabavit ćete najsolidnije i najjeftinije kod proizvađača:

FILIP BAUM, ZAGREB

Tel. 83-60 I. Dežmana 1 (Prolaz Tuškanac)

POKUĆTVO

Kupuite dobro i jeftino sa skladišta: **Slavko Henč, Zagreb, Vlaška ul. 70b** (Nadbiskupska palača). Izrada i po narudžbi. Van Zagreba dostava autom bez troškova pakovanja.